

DAMIZLIK

Ocak 2016 - Sayı 9

KOYUN KEÇİ

YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ

ISSN: 2148-2799

SAYIN BAKANIMIZA
YENİ GÖREVİNDE BAŞARILAR DİLERİZ

WWW.

turkiyekoyunkeci

.org

İLİ	BİRLİK BAŞKANI	TELEFON	İLİ	BİRLİK BAŞKANI	TELEFON
ADANA	MURAT ŞEN	322 4578450	KOCAELİ	YILMAZ ATILLA	262 2700185
ADIYAMAN	ABUZER ALICI	416 2163263	KONYA	FETTAH ÖZTÜRK	332 3503250
AFYON	MEVLÜT TOPKAYA	272 4427353	KÜTAHYA	BAHATTİN ATAKAN	274 2244898
AĞRI	M.NURİ SAMANCI	472 2160215	MALATYA	İHSAN AKIN	422 3264406
AMASYA	MUSTAFA UYAR	358 2122320	MANİSA	YÜKSEL DUMAN	236 7121259
ANKARA	HASAN KILINÇ	312 2844948	K.MARAŞ	VAKKAS KUZU	344 2219860
ANTALYA	ZELİHA ÖZTÜRK	242 3447797	MARDİN	ABDÜLHAMİT ÖZTEMEL	482 2122427
ARTVİN	AZAM DEMİRCİ	466 6113839	MUĞLA	RASİME AVCI	252 2131166
AYDIN	MUSTAFA BİRCAN	256 2269593	MUŞ	ALİ ERİKLİ	436 2123215
BALIKESİR	BAYRAM ATBAKAN	266 2458802	NEVŞEHİR	HALİL HAKİ BALTA	384 2134713
BİLECİK	CEMİL İNCE	228 2128995	NİĞDE	ERDOĞAN YILMAZ	388 2337522
BİNGÖL	ALİ KAYSADU	426 2140199	ORDU	MUSTAFA KOÇKAYA	452 2340073
BİTLİS	NECAT DEMİRDEN	434 2287411	RİZE	FAHRETTİN MELEMŞE	464 2130606
BOLU	İLKER DUMAN	374 2180321	SAKARYA	SAFFET SAVAŞ	264 2790006
BURDUR	CEVDET GEZER	248 2336169	SAMSUN	AHMET HAŞİM BAKİ	362 2341188
BURSA	YILDIRIM ORAN	224 2538034	SİİRT	MEHMET ALİ ŞENGÖZ	484 2241921
ÇANAKKALE	FERHAN SAVRAN	286 2122298	SİNOP	MURAT FARUK ŞANOĞLU	368 2605414
ÇANKIRI	AHMET SUSAM	376 2128584	SİVAS	ETHEM DOĞAN	346 2237840
ÇORUM	ŞEVKET AVCI	364 2243640	TEKİRDAĞ	CEMALETTİN TOLUCA	282 2617402
DENİZLİ	HASAN ÖNER	258 2637676	TOKAT	TURAN SALDIRICIER	356 2280700
DİYARBAKIR	ABDULLAH ÇETİNKAYA	412 2519868	TRABZON	ARSLAN ÇALIK	462 6167500
EDİRNE	ŞENOL GÜNDAY	284 7147494	TUNCELİ	ZEYNEL ERDOĞAN	428 2126532
ELAZIĞ	CEMAL YILDIRIM	424 2366111	ŞANLIURFA	HASAN EYYÜPOĞLU	414 3146628
ERZİNCAN	KENAN DOĞAN	446 2236813	UŞAK	ASIM KÜÇÜKAKIN	276 2278655
ERZURUM	EMRULLAH AKPINAR	442 2347571	VAN	NİHAT ÇELİK	432 3515227
ESKİŞEHİR	MEHMET KÖKSAL	222 5422439	YOZGAT	NEVZAT YILDIRIM	354 2124072
GAZİANTEP	HAYDAR DEMİREZER	342 3244349	ZONGULDAK	AZİZ KARAKURT	372 2539020
GİRESUN	RAHMİ MERTEK	454 6112510	AKSARAY	MAHMUT AKTÜRK	382 2139931
GÜMÜŞHANE	NECMETTİN AYGÜN	456 2135495	BAYBURT	ABUZER YILDIRIMTEPE	458 2117159
HAKKARİ	REŞİT AKMAN	438 3511065	KARAMAN	OSMAN YEŞİLTAŞ	338 2141545
HATAY	HİKMET ÇİVİ	326 2250624	KIRIKKALE	M. KÜRŞAT ULUSOY	318 2242227
ISPARTA	S. YAŞAR KOROĞLU	246 2323356	BATMAN	SALİH ACAR	488 2136363
MERSİN	MEHMET AKDOĞAN	324 3371196	ŞIRNAK	SADULLAH ÇAKIR	486 2164149
İSTANBUL	AHMET K. GÜRBÜZ	212 7872259	ARDAHAN	OKTAY BEŞLİ	478 2116011
İZMİR	ÖZER TÜRER	232 7433666	IĞDIR	MUSTAFA MALGAZ	476 2279575
KARS	ALİ GÜRBÜZ SADIKOĞLU	474 2125978	YALOVA	ŞENDOĞAN ERDEM	226 8114505
KASTAMONU	ADEM CANBAZ	366 2144643	KARABÜK	İSMAİL BAĞÇE	370 4131336
KAYSERİ	ALİ YÜCE	352 2214033	KİLİS	MEHMET CİRNAVUK	348 8140642
KIRKLARELİ	BÜLENT ORAL	288 2127113	OSMANİYE	MUSTAFA SAYGILI	328 8120439
KIRŞEHİR	EROL DOĞAN	386 2134526	DÜZCE	İSMAİL KELEŞ	380 7114865

İmtiyaz Sahibi

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği adına
Prof. Dr. Veysel AYHAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

İrfan GÜNDOĞDU

Yayın Türü

Yaygın Süreli Yayın
3 Ayda Bir Yayınlanır

Basım Tarihi

30.01.2016

Dağıtım

Yurtiçi Kargo

Yönetim Yeri

Cevizlidere Mahallesi 1249. Sokak
Batuhan Ap. No: 7/20 - 06520
Çankaya - ANKARA
Tel: 312 442 88 02 (Pbx)
Fax: 312 442 88 18
e-mail: bilgi@turkiyekoyunkeci.org

Yapım Ajansı

Tel: 312 447 4825
ajansala@gmail.com

ajansâlâ

kurumsal yayıncılık | pazarlama iletişimi

Baskı

KOZA Yayın Dağıtım AŞ
Cevat Dünder Cad. No.:139
Ostim / ANKARA
Tel: 312 385 9191

ISSN

2148-2799

Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Dergisi basın ahlak kurallarına uymayı taahhüt eder. Yayımlanan yazıların sorumlulukları sahiplerine ait olup, Birliğimiz görüşlerini yansıtmamaktadır. Dergide yayımlanan yazılar, kaynak gösterilmek koşuluyla, diğer yayın organlarında yayımlanabilir. Gönderilen yazılar iade edilmez.

TÜDKİYEB'DEN
M. MEHDİ EKER'E
TEŞEKKÜR
ZİYARETİ

4

BAKAN ÇELİK
HAYVANCILIK
SEKTÖRÜNÜN
TEMSİLCİLERİYLE
BİR ARAYA GELDİ

5

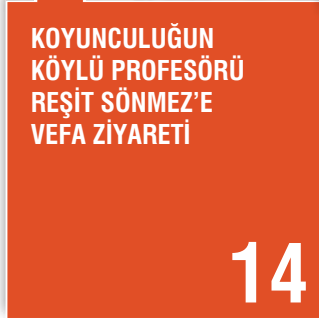
MERKEZ BİRLİĞİMİZCE
"TÜRKİYE KÜÇÜKBAŞ
HAYVANCILIK
ÇALIŞTAYI"
DÜZENLENDİ

6

ANIMALL ANTALYA
HAYVANCILIK FUARI'NA
"KOYUN KEÇİ"
DAMGA VURDU

10

KOYUNCULUĞUN
KÖYLÜ PROFESÖRÜ
REŞİT SÖNMEZ'E
VEFA ZİYARETİ

14

SARIKAMIŞTA
KÜÇÜKBAŞ
HAYVANCILIK
ÇALIŞTAYI

20

ANTALYA'DA HONAMLIV VE KIL KEÇİLERİNİN EN İYİLERİ SEÇİLDİ.....12

DPT KAYNAKLI "BATI ANADOLU SÜT KEÇİCİLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE DAMIZLIK SORUNUNUN ÇÖZÜLMESİ PROJESİ"NE YERİNDE İNCELEME.....18

TOKAT TARIM VE HAYVANCILIK FUARI'NI KOÇ TEKE YARIŞMASI RENKLENDİRDİ.....22

NİĞDE İLİ DAMIZLIK KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ.....26

TEKİRDAĞ'DA KARACABEY MERİNSU İSLAH PROJESİ BAŞLATILDI
Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL.....30

ÇAYIR VE MERALARIN DURUMU, ÖNEMİ VE MERA İSLAHININ YARARLARI
Prof. Dr. Yaşar KARADAĞ, Araş. Gör. Mahir ÖZKURT.....34

TERCİHİMİZ "KUZU" MU "KOYUN" MU "DANA" MI?
Gülhan KARA - Gurme Yazar, Yemek Danışmanı.....37

MERHABA...

Değerli Okuyucularımız;

Üç aylık bir aradan sonra 2016 yılının bu ilk sayısında bütün okuyucularımıza merhaba derken yeni yılın insanlığa huzur ve sağlıklı günler getirmesini ve özellikle de küçükbaş hayvancılık sektörümüzün tüm paydaşlarına hayırlı ve bol kazançlı bir yıl olmasını diliyorum.

25 Kasım 2015 tarihinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlık görevini devralan Sayın Faruk Çelik'e yeni görevinde başarılar dilerken tarım ve hayvancılığa özellikle de küçükbaş hayvancılığa verdiği desteklerle daima hatırlayacağımız Sayın Bakanımız Mehmet Mehdi Eker'e Yönetim ve Denetim Kurulumuz, Birlik Başkanlarımız, yönetici ve çalışanları ile birliklerimizin üyesi 250 bin küçükbaş hayvan yetiştiricimiz adına sonsuz teşekkürlerimizi sunuyorum. Yeni görevine başladığı andan itibaren hayvancılık sektörüyle bir araya gelerek sektörümüzün mevcut durumunu ve sorunlarını dinleyen Sayın Faruk Çelik, sorunlarımızın çözümü noktasında bizlere çok önemli mesajlar vermiştir. Bu manada devraldığı bayrağı layıkıyla taşıyacağına ve daha iyi yerlere getireceğine olan inancımı ifade etmek istiyorum.

Değerli Okuyucularımız;

Kasım ayının son haftasında Merkez Birliğimiz tarafından ülkemiz genelini kapsayan ve ilk kez olmak üzere çok geniş katılımı bir Türkiye Küçükbaş Hayvancılık Çalıştayı düzenlendi. Bu çalıştaya; Bakanlığımız mensupları,

birliklerimiz başkanları ve yöneticileri, yurdumuzun dört bir yanından gelen akademisyenler ile diğer Bakanlık kuruluşları ile Sivil Toplum Örgütlerinin temsilcileri katılarak yoğun bir mesai sarfettiler. Ben başta grup çalışmalarını büyük bir özveriyle yürüten moderatörlerimize ve bütün katılımcılara katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Çalıştayıdan çıkan sonuçları kapsayan detaylı raporumuzu en kısa sürede tamamlayarak kamuoyu ve ilgili mercilerle paylaşacağımızı belirtmek istiyorum. Ayrıca bizim de Merkez Birliği olarak katılım gösterdiğimiz, Serhat Kalkınma Ajansı tarafından düzenlenen ve Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Kars illerimizi kapsayan Küçükbaş Hayvancılık Çalıştayı'nın da ülkemiz ve yetiştiricilerimize hayırlı ve faydalı sonuçlar getirmesini diliyorum.

Yetiştiricilerimizin pazarlama sorununa yardımcı olmak adına geçen yıl Et ve Süt Kurumu ile başlattığımız küçükbaş hayvan alım protokolünü 2016 yılı için de yenileyerek imzaladık. Kombinaların sözleşme tarihindeki cari alım fiyatlarına ilave edilecek primlerde geçen yıla oranla % 50-60 oranlarında artışlar sağlanmıştır. Yetiştiricilerimizi kombinalarla sözleşmelerini imzalamaya davet ediyor yeni protokolümüzün hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli Okuyucularımız;

Eğitim alanında da her geçen gün güzel gelişmelere şahit olmaktadır. Bir yandan "Sürü Yönetim Elemanı Benim" projesi kapsamında

Prof. Dr. Veyisel AYHAN
TÜDKİYEB Genel Başkanı

çobanlarımıza yönelik kurslar devam ederken, ülkemizde ilk kez olmak üzere Bakanlığımıza bağlı Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü ile Merkez Birliğimiz iş birliğinde düzenlenen koyunculukta suni tohumlama kursu ile yine ilk kez olmak üzere Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Ankara Birliğimiz iş birliğinde düzenlenen Sertifikalı Küçükbaş Hayvan Kırkımıcı Kursu sektörümüz adına sevindirici ve çok değerli çalışmalar. Bu kursların ülke geneline yaygınlaştırılarak devam etmesi arzumuzdur ve bu konularda gerekli çalışmaları yapacağımızı ifade etmek istiyorum.

Söz eğitimden açılmışken bir vefa ziyaretinden de bahsetmeden geçmek olmaz diye düşünüyorum. Dergimizin bu sayısında da yer verdiğimiz üzere hayatının büyük bir bölümünü eğitime, bilime, araştırmaya adanmış ve hatta ziraat fakültesini tıp fakültesine tercih edecek kadar tarıma sevdalanan, koyunculüğün köylü profesörü olarak tarihe geçen, Reşit Sönmez Hocamızı İzmir'deki evinde ziyaret etme gururunu yaşadık. Hayli ilerlemiş yaşına rağmen sohbet imkanını bize tanıyan Sönmez Hocamıza da teşekkür ediyor, sağlık ve afiyetler temenni ediyorum.

Değerli Okuyucularımız;

Dergimizin bu sayısında da haberlerimizi ve makaleleri ilgiyle takip edeceğinizi umuyor, önümüzdeki sayıda buluşmak üzere sağlıklı günler diliyorum.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI'NDA DEVİR TESLİM

Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun açıkladığı 64. Hükümet'te Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı görevine getirilen Faruk Çelik görevini 25 Kasım 2015 tarihinde yapılan törenle Kutbettin Arzu'dan devraldı.

Bakanlığın Mehmet Akif Ersoy Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen devir-teslim töreninde Bakan Çelik, konuşmasına "Topraktan geldik toprağa döneceğiz" sözleriyle başladı. Bakan Çelik, tarım ve hayvancılığın önemine dikkati çekerek, geçmişteki kadim medeniyetlerin, tarım üzerinden yükseldiğini ifade etti.

Cumhuriyet döneminde 45 bakanın bu bakanlık ile Türkiye'ye hizmet ettiğini öğrendiklerini aktaran Bakan Çelik, AK Parti döneminde Sami Güçlü ile yola çıktıklarını, daha sonra

Mehmet Mehdi Eker'in devralmasıyla 10 yılı aşkın süre çok önemli reformlara ve düzenlemelere imza atıldığını kaydetti.

Kabinede birlikte çalışmaktan onur duyduğu Eker ile bu reformları gerçekleştirmeyi ve millete hizmet etmeyi bir görev bildiklerinin altını çizen Bakan Çelik, "Çok şükür ülkemizin çağ atlmasına, büyük bir dönüşüm yaşamasına AK Parti hükümetleri sayesinde vesile olduk. İnsan hayatında tecrübe önemli. Ben uzun yıllar çalışma hayatında görev yaptım. Dolayısıyla orada oluşan tecrübelerimiz var ama bu farklı bir alan, bu alandaki tüm deneyimlerden tecrübelerden yararlanacağımız bu devir teslim vesilesiyle ifade etmek istiyorum." diye konuştu.

Eski Bakanlar Mehdi Eker ve Kutbettin Arzu'ya hizmetlerinden ötürü teşekkür eden Bakan

Çelik, en büyük teşekkürü ise "isimsiz kahramanlar" olarak tanımladığı Bakanlık çalışanlarının hak ettiğini söyledi.

Bakan Çelik, çalışmayı seven bir insan olduğunu vurgulayarak, "Bayrağı devralarak taşınması gereken nokta neresi ise oraya bir takım ruhu içerisinde taşıyacağımız konusunda kimsenin endişesi olmasın." dedi.

"Bayrağı Daha İleri Taşıyacağına İnanıyorum."

Türkiye'de 59, 60, 61 ve 62. hükümetlerde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yapan Mehmet Mehdi Eker ise konuşmasında Faruk Çelik'e bakanlık görevinin devredilmesinden dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirerek başladı.

Eker, işçiler ile çiftçiler arasında çok yakın bir ilişki olduğuna dikkati çekerek, iki meslek grubunun da emekleri ve alın terleriyle geçindiklerini bildirdi.

Çelik'in Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olarak zorlu, sıkıntılı bir sektörün sorunların çözümüne büyük fedakarlıklarla çok büyük katkılar sağladığını dile getiren Eker, bugün tarım sektörünü ve onun sorumluluğunu devraldığını ve bu bayrağı da çok ileri taşıyacağına inandığını söyledi.

Eski Bakanlar Mehdi Eker ve Kutbettin Arzu'ya hizmetlerinden ötürü teşekkür eden Bakan Çelik, en büyük teşekkürü ise "isimsiz kahramanlar" olarak tanımladığı bakanlık çalışanlarının hak ettiğini söyledi.

Bakan Çelik, çalışmayı seven bir insan olduğunu vurgulayarak, "Bayrağı devralarak taşınması gereken nokta neresi ise oraya bir takım ruhu içerisinde taşıyacağımız konusunda kimsenin endişesi olmasın." dedi.

TÜDKİYEB'DEN M. MEHDİ EKER'E TEŞEKKÜR ZİYARETİ

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği (TÜDKİYEB) Yönetim ve Denetim Kurulu üyeleri 6 Ocak 2016 tarihinde AK Parti Ekonomi İşleri Genel Başkan Yardımcısı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık eski Bakanı Mehmet Mehdi Eker'i makamında ziyaret ederek, Bakanlıği süresince küçükbaş hayvancılığa yaptığı hizmetlerden dolayı teşekkür ettiler.

Prof. Dr. Veysel Ayhan başkanlığında gerçekleştirilen ziyaret heyetinde Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Muharip Üye Hasan Çakır, Sekreteryaya Üye Necmettin Aygün, Yönetim Kurulu Üyeleri Ethem Doğan, Özer Türer ve M. Şirin Aydoğdu, Denetim Kurulu üyeleri Cemal Diken ve Genel Sekreter Veysel Ören hazır bulunurken, ziyarette ağırlıklı olarak küçükbaş hayvancılık konuları görüşüldü.

Ziyaretin son bölümünde ise AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Eker, Merkez Birliği şeref defterine duygularını yazarak imzaladı.

Eker, şeref defterine şunları yazdı: Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliğinin kuruluşunu gerçekleştirmek ve bu birlik vesilesiyle Türkiye'de koyun keçi yetiştiriciliğinin tekrar gelişmesini görmekten büyük onur duyduğumu ifade etmek istiyorum.

Cumhuriyet tarihinde koyun ve keçi yetiştiriciliğinin ilk defa destekleme kapsamına alınması kararını veren Tarım Bakanı olarak 10 yılda kaydedilen gelişme ve sayısal artış bizi gururlandırmaktadır.

1 Ocak 2006 tarihinde başladığımız koyun ve keçi desteği ile AK Parti Hükümetleri döneminde toplam koyun

keçi sayısının 31 milyon baştan 2015 yılında 44 milyon başa çıktığını görmek bu desteğin ve çabanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. 2006 yılında kurduğumuz Merkez Birliğinin bu alandaki çabalarının da takdirle karşıladığımı ifade etmem gerekir.

Bu vesile ile Merkez Birliğinin Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan'ın şahsında tüm Birlik Yönetim Kurulu Üyelerini tebrik eder, başarılarının devamını dilerim.

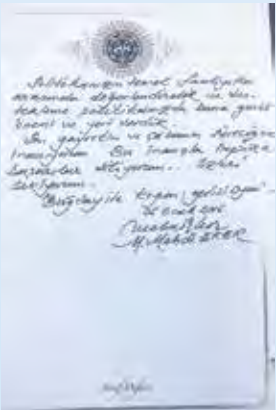
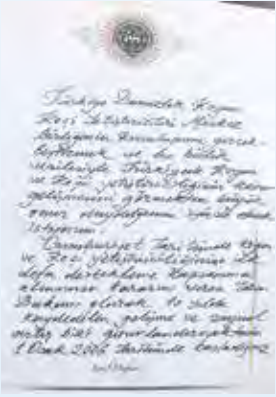
Türkiye hayvancılığının gelişmesinde koyun ve keçinin çok önemli bir rolü vardır. Bunu görmemek coğrafyayı ve kültürü tanımamak demektir.

Biz bu şuurla koyun ve keçi yetiştiriciliğini hayvancılık politikamızın temel faaliyetleri arasında değerlendirdik ve destekleme politikamızda buna gerekli önemi ve yeri verdik.

Bu gayretin ve çabanın süreceğine inanıyorum. Bu inançla hepimize başarılar diliyorum. Sizleri seviyorum.

"Buğday ile koyun; gerisi oyun"

06 Ocak 2016
M. Mehdi EKER

BAKAN ÇELİK HAYVANCILIK SEKTÖRÜNÜN TEMSİLCİLERİYLE BİR ARAYA GELDİ

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, 8 Aralık 2015 tarihinde hayvancılık alanında faaliyet gösteren kırmızı et, süt, arıcılık ve kanatlı sektörlerinin temsilcileriyle bir araya gelerek sektörün durumu ve sorunlarıyla ilgili görüş alışverişinde bulundu.

Toplantıya; Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Yönetim Kurulu Üyeleri Ethem Doğan ve Özer Türer'in yanı sıra hayvancılık sektörünün temsilcileri ile Bakanlık üst düzey yetkilileri katıldı.

Bakan Çelik, toplantının basına açık olan bölümünde yaptığı konuşmada, Türkiye'de 14 milyon 731 bin büyükbaş, 44 milyon 600 bin küçükbaş, 300 milyon kanatlı ve 7 milyon arı kovana bulunduğunu bildirdi.

Üretimde 1 milyon ton kırmızı et, 1 milyon 900 bin ton kanatlı, 18,5 milyon ton süt, 104 bin ton bal ve 17 milyar yumurtaya ulaşıldığını belirten Çelik, "Kanatlı sektöründe, ihracatla büyüme dönemine girmiş bulunuyoruz. Süt ve ürünlerinde ise ihracata dönük bir yönümüz söz konusu ama kat etmemiz gereken bazı

mesafeler var. Kırmızı ette ise mevsimsel daralmalar ve bu dönemlerde meydana gelen fiyat dalgalanmalarıyla karşı karşıya olduğumuzu tespit ettik." diye konuştu.

Önlerine sorun olarak çıkan bazı başlıkların bulunduğu işaret eden Çelik, işletmelerin ölçek durumunun dikkatini çektiğini, örneğin büyükbaşta 1-9 baş arasındaki işletmelerin oranının yüzde 75 olduğunu belirtti.

Bakan Çelik, ürün maliyeti ve bunun piyasadaki yansımaları, üretici ve tüketici arasındaki ürün bedellerinin farklılığının sorun oluşturduğunu belirterek şunları kaydetti: "Hayvancılık alanında çok yaygın destekler var. Bu destekler nerede, nasıl, ne kadar konusunun bir kez daha kafamızda netleşmesi gerekiyor. Yetiştirici mi, kesici mi, destek oranları nasıl ele alınmalı. Verimlilik, hayvan hastalıkları ile mücadele konuları ele alınmalı. Mera ve yaylaların kullanımı konusu öteden beri TBMM'de de hep tartışma konusu olmuş ana konulardan bir tanesi. Atık yönetimi konusu da bir başlık. Bunun gibi birçok konu önümüzde sizlerin değerlendirmesini bekliyor."

İki konuyu kamuoyuyla paylaşmak istediğini ifade eden Çelik, "Birincisi 17 aydan beri

çiğ süt fiyatı sabit. Bu nedenle geçmiş 3 aylık süt destekleme primini litre başına 9 kuruş olarak belirledik. Önümüzdeki dönemde üreticilerin maliyeti ve çiğ süt fiyatına göre çiğ süt destekleme primlerini belirlemeye devam edeceğiz. İkinci olarak dana başına verilen besi desteği ödenmesi, sözleşme yaptırılana 200 lira, sözleşmesiz olanlara 150 lira olarak 27 Aralık'ta ödenecek." diye konuştu.

Toplantının basına kapalı olan ikinci bölümünde ise Bakan Çelik, daha çok sektör temsilcilerinin görüşlerini dinledi. Bu çerçevede TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan da söz alarak küçükbaş hayvancılığın ülkemiz hayvancılığındaki yeri ve önemine vurgu yaptı ve sektörde yaşanan bazı sorunları dile getirdi.

Toplantıya; Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Genel Başkan Yardımcısı Nihat Çelik, Yönetim Kurulu Üyeleri Ethem Doğan ve Özer Türer'in yanı sıra hayvancılık sektörünün temsilcileri ile Bakanlık üst düzey yetkilileri katıldı.

MERKEZ BİRLİĞİMİZCE "TÜRKİYE KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK ÇALIŞTAYI" DÜZENLENDİ

*Prof. Dr. Ayhan
"Bu Çalıştay, bizim oluşturmak istediğimiz küçükbaş hayvancılık stratejisinin bel kemiğini, yol haritasını oluşturacaktır. Tüm illerden gelecek geri bildirimler ile bilimsel ve saha verilerini bir araya getirip küçükbaş hayvancılığın ilerlemesine katkı sağlamaktır."*

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği tarafından düzenlenen Türkiye Küçükbaş Hayvancılık Çalıştayı 27-28 Kasım tarihleri arasında Antalya'da il birliklerinin, akademisyen ve Bakanlık temsilcileri ile sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinin yoğun katılımıyla gerçekleşti.

Küçükbaş hayvancılığın bundan sonraki yıllarda stratejisini çıkarmak amacıyla toplanan Çalıştay'da özellikle birlik başkanları, akademisyenler ve Bakanlık temsilcilerinin bir arada ortak akıl üretmesi ve küçükbaş hayvancılığın ve yetiştiricinin sorunlarına sistematik çözüm üretmesi amaçlandı.

Küçükbaş hayvancılığın mevcut durumu ve geleceği üzerine 2 gün süren Çalıştay'ın açılışı Genel Sekreter Veysel Ören tarafından yapılırken ilk konuşmacı olarak kürsüye gelen Türkiye Damızlık Koyun

Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Çalıştay'ın amacı ve hedefleri konusunda bilgiler verdi. Ayhan, yapmış olduğu konuşmada, damızlık koyun keçi birliklerinin kuruluş sürecini, geldiği noktayı ve küçükbaş hayvancılığın bundan sonra nitelikli büyümesi için yapılması gerekenleri anlattı. Genel anlamda Türkiye'de ilk kez Küçükbaş Hayvancılık Çalıştay'ının düzenlendiğine vurgu yapan Ayhan, dünya nüfusunun sürekli artış eğiliminde olduğunu buna karşın üretimde yetersizlikler görüldüğünü ifade ederek amaçlarının ülkemiz açısından sektörü ilgilendiren konuları tartışmaya açmak ve yol haritasını belirlemek olduğunu söyledi.

Prof. Dr. Ayhan gelişmiş ülkelerin örgütlenmelerini 150 yıl önce sağlayarak bugün markalı ürünlerle piyasada yer aldığını belirterek bizde ise ciddi anlamda küçükbaş

hayvancılıkla uğraşan nüfus olduğunu ve bu Çalıştay'ın da bu yönüyle büyük önem taşıdığını söyledi. Ayhan, "Bugüne kadar birçok çalışma yaptık, bundan sonra da devam edeceğiz. Bu tür organizasyonlar ve programlar sektörümüzü büyütecektir. Bu Çalıştay, bizim oluşturmak istediğimiz küçükbaş hayvancılık stratejisinin bel kemiğini, yol haritasını oluşturacaktır. Tüm illerden gelecek geri bildirimler ile bilimsel ve saha verilerini bir araya getirip küçükbaş hayvancılığın ilerlemesine katkı sağlamak istiyoruz." diye konuştu.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Dr. Ali Ayar ise konuşmasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın son yıllarda küçükbaş hayvancılığa yönelik yapmış olduğu destekler ve çalışmalar hakkında bilgiler verdi.

Dr. Ali Ayar, birliklerin kurulmasıyla birlikte sivil toplum örgütü olarak hem toplumda hem de Bakanlık nezdinde bir güç oluşturma anlamında muhatap ortaya çıktığını ifade ederek üreticilerden gelen sorunların Bakanlığa ulaştırılması anlamında birliklere ve Merkez Birliğine önemli görevler düştüğünü söyledi. Dr. Ayar, çalıştayın başarılı geçmesi temennilerini ifade ettikten sonra Çalıştay'ın çıktılarının kamu için de kullanılabilir ve yol gösterici olacağını, ortak çalışma ve ortak akıl yürütme bilincinin büyümeye olan etkisini vurguladı.

Konuşmaların ardından Prof. Dr. İhsan Soysal, Çalıştay'da uygulanacak yöntemlerle ilgili bir sunum gerçekleştirdikten sonra çalıştaya katılan yaklaşık 150 kişi moderatörlerin başkanlığında 7 grup halinde çalışmalarına başladı.

İslah, Damızlık Üretimi ve Yetiştirme konu başlıklı birinci grup çalışmalarında Prof. Dr. İhsan Soysal moderatör, Prof. Dr. Alper Önenç moderatör yardımcılığı; Besleme konu başlıklı ikinci grup çalışmalarında Prof. Dr. Behiç Coşkun moderatör, Prof. Dr. Esat Sami Polat moderatör yardımcılığı; Hayvan Sağlığı konu başlıklı üçüncü grup çalışmalarında Prof. Dr. Osman Erganiş moderatör, Prof. Dr. Ersin İstanbulluoğlu moderatör yardımcılığı; Pazarlama konu başlıklı dördüncü grup çalışmalarında Prof. Dr. Mevhibe Albayrak moderatör, Araştırma Görevlisi Berkay Keskin moderatör yardımcılığı; Üretim Sistemleri, İşletmelerde Maliyet ve Kârlılık konu başlıklı beşinci grup çalışmalarında Prof. Dr. Ahmet Özçelik moderatör, Doç. Dr. Mehmet Arif Şahinli moderatör yardımcılığı; Finansman, Kredilendirme ve Destekleme konu başlıklı altıncı grup çalışmalarında Doç. Dr. İrfan Daşkıran moderatör, Dr. Vedat Akgündüz moderatör yardımcılığı ve Örgütlenme, Eğitim, İstatistik ve Kayıt Sistemleri konu başlıklı yedinci grup çalışmalarında Doç. Dr. Ferhan Savran moderatör, Prof. Dr. Türker Savaş moderatör yardımcılığı görevlerini üstlendiler.

Gruplar gün sonuna kadar çalışmalarını sürdürürken, oluşturulan gruplara Merkez Birliği Genel Başkanı, Genel Başkan Yardımcısı ve Yönetim Kurulu üyeleriyle Denetim Kurulu üyeleri ve Birliklerin Başkanları ve yöneticileri de iştirak ederek görüşlerini bildirdi.

Grup çalışmalarının tamamlanmasının ardından ertesi gün moderatörlerin sunumlarına geçildi. Bu bölümde Prof. Dr. Ersin

İstanbulluoğlu oturum başkanlığı yaparken sunumlar öncesinde TC Ziraat Bankasını temsilen çalıştaya katılan Gamze Ertan tarafından katılımcılara Bankanın çalışmaları ve küçükbaş hayvancılık kredileri hakkında bir sunum gerçekleştirildi.

Moderatörler sunumlarında Çalıştay'dan çıkan sonuç ve önerileri çalıştayın tüm katılımcılarıyla paylaştı. Katılımcılar yapılan çalışmalara ilişkin katkıda bulunurken sorular da cevaplanmış oldu.

Çalıştay'ın son bölümünde bir kapanış konuşması yapan Merkez

Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, bütün katılımcılara Merkez Birliği Yönetim Kurulu adına katkıları ve özverili çalışmaları için teşekkür ederek Çalıştay sonrası bir sonuç bildirgesi hazırlanacağını ve sonrasında ise hazırlanacak raporun Bakanlık yetkili kurumları ile il birlikleri ve tüm katılımcılara gönderileceğini ifade etti.

İki gün boyunca yoğun bir şekilde devam eden Türkiye Küçükbaş Hayvancılık Çalıştayı kapanış konuşmasının ardından tamamlanmış oldu.

KÜÇÜKBAŞ HAYVAN TEDARİK PROTOKOLÜ YENİLENDİ

Et ve Süt Kurumu ile Merkez Birliğimiz arasında 6 Ocak 2015 tarihinde imzalanarak 2015 yılı için uygulamasına geçilen "Küçükbaş Hayvan Tedarik Protokolü" taraflarca 24 Aralık 2015 tarihinde yenilenerek imzalandı.

TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan ve Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Kasım Piral tarafından imzalanan protokol 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren yürürlüğe girdi.

Protokol gereği Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerine üye olan yetiştiricilerle Et ve Süt Kurumu'na bağlı Et Kombinaları geçen yıl olduğu gibi "Küçükbaş Hayvan Alım Sözleşmesi" imzalayabilecekler. Sözleşmede geçen fiyatlandırma maddesine göre yetiştiricilere sözleşme tarihindeki cari fiyatlara ilaveten koyun ya da keçinin yaş durumuna göre farklı primler uygulanacak.

Sözleşme kapsamında taahhütte bulunan yetiştiricilere kuzu ve oğlak için 80 kuruş/et kg, toklu ve çebiç için 60 kuruş/et kg, koyun ve keçi için 50 kuruş/et kg Et ve Süt Kurumu alım fiyatına ilave olarak ödeme yapılacaktır. Yetiştiricinin DKKYB üyesi olması durumunda 20 kuruş/et kg ilave ödemesi olacaktır. Ayrıca işletme ve kesimhane arası mesafenin 100 kilometreyi geçmesi halinde 15 kuruş/et kg Kurum cari alım fiyatına ilave olarak yansıtılacaktır.

Protokolün imzalanması sonrasında küçükbaş hayvan yetiştiricileri için hayırlı olması temennilerinde bulunuldu.

MOLDOVA HEYETİ İLE BİLGİ PAYLAŞIMINDA BULUNULDU

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Türk İşbirliği ve Koordinasyon Daire Başkanlığı (TİKA) iş birliğiyle ülkemizde bulunan ve Animall Antalya Uluslararası Süt Endüstrisi ve Hayvancılık Fuarı'na ziyaret eden Moldova Cumhuriyeti Koyun Keçi Yetiştirici Birlikleri ve Moldova Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı yetkililerinden oluşan 15 kişilik heyete Merkez Birliğimiz Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan tarafından ülkemizdeki küçükbaş hayvancılığına dair bilgiler verildi.

Moldova Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı, Hayvansal Ürünler Daire Başkanı Tatiana Nistorica Başkanlığındaki heyette Moldova Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği üyeleri, Bakanlık temsilcileri ve TİKA'nın Kişinev Program Koordinatörlüğünde görevli Asistan Dmitri Zaharia yer aldı.

Moldova'da faaliyet gösteren koyun ve keçi yetiştirici birliklerinin yapılarının güçlendirilmesi, teknik bilgi ve becerilerinin artırılması, birliklerin

bünyesinde pilot süt toplama veya işleme tesisi kurulmasına yönelik alt yapı ve uygulama kapasitesinin artırılması amacıyla yapılan iş birliği dahilinde gerçekleştirilen ziyaretler kapsamında, Fuar'da Merkez Birliğimiz standını ziyaret eden Moldova heyeti ile Merkez Birliğimiz yetkilileri arasında gerçekleşen fikir alışverişi sonrasında, Fuar alanında il birliğimizce kurulan ve çeşitli koyun ve keçi ırklarımızın sergilendiği bölümde Genel Başkan Prof. Dr. Ayhan tarafından bilgiler verildi.

KOYUNCULUKTA "SUNİ TOHURLAMA" KURSU BİR İLK OLARAK GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğüne ilk kez koyunlarda suni tohumlama kursu düzenlendi. 09-13 Kasım 2015 tarihleri arasında 5 gün süren kursa çeşitli illerde faaliyet gösteren Damızlık Koyun Keçi Yetiştirici Birliklerinde görev yapan 14 veteriner hekim katıldı.

Kurs, Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Mustafa Numan Bucak ile Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü elemanları Dr. Hüseyin Kinet ve Dr. Mehmet Güngör tarafından verilirken, eğitim programı dahilinde önce teorik bilgiler sonra ise verilen

teorik bilgilerin pratik uygulamaları yapıldı. Pratik uygulamada kursiyerlere koç ve tekelerde suni vajen ve elektro ejakülat ile sperma alınması, trans servikal suni tohumlama yapılması ve sünger uygulaması gösterildi. Ayrıca sahadaki uygulamalara yönelik olarak koç ve tekeden sperma alınması, mikroskopta incelenmesi, sulandırılması, doze edilmesi, dondurulması ve suni tohumlama yapılması da uygulamalı olarak gösterilerek her bir kursiyerin bütün uygulamaları bizzat yapmaları sağlandı.

Kursun açılışını yapan Uluslararası Hayvancılık Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürü Muharrem Satılmış,

böylesine geniş kapsamlı ve geniş katılımlı bir kursun ilk defa yapıldığını, kurs sırasında ortaya çıkacak aksaklıkların giderilmesi için her türlü tedbirin alındığını ifade ederek kursta kursiyerlerin en iyi şekilde yararlanmalarını, kursun katılımcılara ve ülke hayvancılığına yararlı olmasını diledi.

Açılışa Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Sekreteri Veysel Ören de katılarak bu kursun bir başlangıç olduğunu, hedeflerinin tüm Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerinde görev yapan veteriner hekimlerin kursa katılmasını sağlayarak birliklerde Suni Tohumlama uygulamasına geçilmesi olduğunu belirtti.

ANIMALL ANTALYA HAYVANCILIK FUARI'NA "KOYUN KEÇİ" DAMGA VURDU

Yaklaşık 10 bin metrekarelik alanda kurulu fuarda, çeşitli firmaların stantıları yer alırken fuarın gözdesi Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerinin ve Merkez Birliğinin açtığı stantılar oldu.

Uluslararası Hayvancılık ve Süt Endüstrileri Fuarı (Animall Antalya), Expo Center'da düzenlenen törenle açıldı. Açılış törenine Antalya Vali Yardımcısı Halil Serdar Cevheroğlu, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdür Yardımcısı Dr. Necati Tulgar, TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Yönetim ve Denetleme Kurulu üyeleri ile DKKYB'nin Başkan ve yöneticileri, Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Cemalettin Özden ve Genel Sekreter Hüseyin Velioglu, Antalya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdür Ahmet Dalli, Antalya Ziraat Odası Başkanı Nazif Alp, ANFAŞ Yön. Kur. Bşk. Sadık Badak, DLG Fuarcılık Genel Müdürü Bernd Koch, Expolink Fuarcılık Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Erdoğan, hayvancılık ve süt endüstrisi firmaları ile yetiştiriciler katıldı.

Sektördeki yerli ve yabancı firmaların yer aldığı Fuar'ın açılış töreninde konuşan Antalya Vali Yardımcısı Halil Serdar Cevheroğlu, turizmin başkenti Antalya'nın tarım alanında da Türkiye'de önemli bir yere sahip olduğunu söyledi. Antalya'nın seracılığın merkezi olduğunu kaydeden Cevheroğlu, kişinin sofralara ulaşan ürünlerin büyük bir bölümünün Antalya'da üretildiğini vurguladı.

Antalya'nın fuarcılık alanında da çok önemli bir noktaya ulaşacağını belirten Cevheroğlu, "Büyük ve güçlü olmak için tek bir alanda büyük olmak yetmez. Bir sanayi ve teknoloji ülkesi olan Kore aynı zamanda dar tarım alanlarında üretim yaparak kendine yeten bir ülke olmaya çalışıyor. Çünkü tarım her zaman önemini koruyacak bir sektör. Aldığınız bir kıyafeti ya da teknolojik bir aleti yıllarca kullanabilirsiniz ancak gıdayı

her gün tüketmek durumundasınız." dedi.

Tarım ve hayvancılık sektörü ile ilgili önemli atılımlar yapıldığına işaret eden Cevheroğlu, Türkiye tarımsal hasıla itibarıyla dünya yedincisi ve Avrupa birincisi konumuna yükselmiştir. Milli ekonominin temelini ziraat olduğunu unutmadan yatırımlar yapmamız gerekli." diye konuştu.

Antalya'nın zengin ekosistemi ve coğrafyası ile bitkisel ve hayvansal üretime oldukça elverişli bir şehir olduğunu kaydeden İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Ahmet Dalli, "Antalya bir tarım kenti. Özellikle küçükbaş hayvan yetiştiriciliği noktasında önemli bir yere sahip. Sahip olduğu 1 milyon 70 bin küçükbaş hayvan sayısı ile Türkiye 6'ncısı. Bunun yanı sıra 170 bin de büyükbaş hayvan yetiştirilmekte." şeklinde konuştu.

Fuar'ın Antalya'nın tarımına önemli katkılar sunacağına inandığını belirten Dalli, "Almanya'da yapılan hayvancılık fuarının bir benzeri burada da yapılabilir. ANFAŞ'ın yapısı da buna müsait. İlerideki dönemde bu fuarın bölgede Ortadoğu ve Asya coğrafyasına hitap edecek bir fuar olacağını ümit ediyorum. Üreticilerimizin de buradan yeni bilgi ve teknolojileri edinme şansı bulacağını düşünüyorum." dedi.

Fuar organizatörü Expo Link Fuarcılık'ın Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Erdoğan da Fuar'ın, sektör paydaşları açısından önemli olduğunu vurguladı. Türkiye'nin coğrafi konumu, yapısı ve iklimi göz önüne alındığında, tarım ve hayvancılık sektörünün ne denli ön plana çıktığının herkes tarafından anlaşıldığını kaydeden Erdoğan, Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan bir konumda yer alan Türkiye'nin, dış ülkelere açılmak ve yabancı yatırımcılar için de bulunmaz bir yatırım ülkesi olduğunu kaydetti.

Türkiye'de fuar adı altında pek çok organizasyon olmasına rağmen hayvancılık ve süt endüstrisi üzerine uluslararası bir fuarın eksikliğinin hissedildiğini ifade eden Erdoğan, iki yılda bir Almanya'nın Hannover kentinde düzenlenen Euro Tier Fuarı'nın "Animall Antalya" ismi ile Antalya'da düzenleneceğini dile getirdi. Erdoğan, "Fuar çift rakamlı yıllarda Almanya'da tek rakamlı yıllarda da Antalya'da gerçekleştirilecek" diye konuştu.

DLG Fuarcılık Genel Müdürü Bernd Koch, "DLG fuarcılık olarak 130 yıldır tarımla ilgili fuarlar düzenlemekteyiz. Türkiye'de ise 2010 yılından bu yana tarla günleri ve tarım teknoloji günleri

adı altında açık alanda fuarlar düzenlemekteyiz. Animall Antalya ise kapalı alanda gerçekleştirdiğimiz ilk Fuar ve iki yılda bir yapacağız. Bu yıl 60 firma katılmakta." dedi.

Açılış konuşmalarının ardından makine ile koyun kırkma işlemi canlı olarak katılımcılara izletildi. Ardından Vali Yardımcısı Cevheroğlu ve protokol fuarın açılış kurdelesini keserek stantları ziyaret etti. Yaklaşık 10 bin metrekarelik alanda kurulu fuarda, çeşitli firmaların stantları yer alırken fuarın gözdesi Damızlık Koyun Keçi Yetiştirici Birliklerinin ve Merkez Birliğinin açtığı stantlar oldu.

TÜDKİYEB ile birlikte, Balıkesir, Antalya, İzmir, Konya, Isparta, Ankara ve Uşak illeri Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerinin stantları büyük ilgi gördü ve ziyaretçi akınına uğradı.

Diğer yandan bazı il birlikleri de Fuar alanında kurulan padoklara illerinden koyun ve keçi ırklarından seçilmiş hayvanları getirerek ziyaretçilerin ilgisine sundular.

Balıkesir İli DKKYB Karacabey Merinosu ve Kıvrıkcık, Ankara İli DKKYB Ankara Tiftik Keçisi, Antalya İli DKKYB

Honamlı ve Kıl Keçisi, Eskişehir İli DKKYB Ramlıç ve Orta Anadolu Merinosu, Uşak İli DKKYB Eşme Koyunu, Konya İli DKKYB Akkaraman, Isparta İli DKKYB Pırıt Koyunu ve Kıl Keçi ve İzmir İli DKKYB ise Sakız ırkı koyunlarını ziyaretçilere 4 gün boyunca sergiledi.

Fuar süresince basın kuruluşlarının yoğun ilgisiyle karşılaşan Genel Başkan Prof. Dr. Veysel Ayhan, yerel gazetelerin yanı sıra Çiftçi TV ve Akdeniz TV'ye küçükbaş hayvancılığa dair röportajlar verdi.

TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Fuar sonrası yaptığı değerlendirmede Animall Antalya Fuarı'nın küçükbaş hayvancılık açısından son derece başarılı geçtiğini ve Fuar kapsamında kurulan Merkez Birliği ile birlikte il birliklerinin stantlarıyla çeşitli illerden getirilen farklı ırklardan koyun ve keçilerin ziyaretçiler nezdinde ilgi odağı olduğunu söyledi.

Ayhan, ileriki yıllarda da bu türden fuarların daha fazla ilgi göreceğini ve bunun da küçükbaş hayvancılık sektörüne olumlu yansımaları olacağını kaydederek fuara katılan ve emeği geçen herkese teşekkürlerini ilettili.

ANTALYA'DA HONAMLI VE KIL KEÇİLERİNİN EN İYİLERİ SEÇİLDİ

Antalya Expo Center'da açılan Animall Antalya 4. Uluslararası Hayvancılık ve Süt Endüstrileri Fuarı'nda 26 Kasım 2016 tarihinde Antalya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Damızlık Birliğince "En İyi Honamlı ve Kıl Tekesi" yarışması düzenledi.

Yapılan yarışmalarda Honamlı keçisi kategorisinde Fahrettin İslamoğlu'nun 5 yaşındaki tekesi ve kıl keçisi kategorisinde Hamit Kızmaz'ın 3 yaşındaki tekesi birinciliği göğüsledi. Fuar kapsamında düzenlenen yarışmalara, yetiştiriciler ve Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerinin başkan ve çalışanları ile fuar ziyaretçileri tarafından yoğun ilgi gösterildi.

Antalya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Zeliha Öztürk yarışma öncesi kısaca bilgilendirme konuşması yaptı. Konuşmanın ardından Prof. Dr. Türker Savaş, Prof. Dr. Aynur

Konyalı ve Doç. Dr. İrfan Daşkıran'dan oluşan jüri, bilimsel kriterler ışığında değerlendirdiği tekeler dereceye girebilmek için kıyasıya yarıştı. Yarışmaların sunumu, Çanakkale İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Doç. Dr. Ferhan Savran tarafından üstlenildi. Savran'ın keyifli ve bilgilendirici sunumu ile yaklaşık 2 saat içinde tamamlanan yarışmalarda dereceye giren hayvan sahiplerine ödülleri verildi. Birinci tekelere tam altın, ikincilere yarım ve üçüncü gelen tekelere ise çeyrek altın ve dereceye giren tüm yetiştiricilere kupa verildi.

Yarışmada dereceye giren tekeler şu şekilde belirlendi. Honamlı Teke Yarışmasında birinciliği Korkuteli İlçesi Küçükköy'den Fahrettin İslamoğlu'nun 5 yaşındaki tekesi, ikinciliği Kepez ilçesi Kızıllı Köyünden Mustafa Kaplan'ın 2 yaşındaki tekesi ve üçüncülüğü ise Konyaaltı İlçesi Geyikbayır köyünden Ahmet Özdemir'in 2 yaşındaki tekesi kazandı.

Honamlı Teke Yarışması

- 1 *Korkuteli/Küçükköy:*
Fahrettin İslamoğlu'nun
5 yaşındaki tekesi
- 2 *Kepez/Kızıllı:*
Mustafa Kaplan'ın
2 yaşındaki tekesi
- 3 *Konyaaltı/Geyikbayır:*
Ahmet Özdemir'in
2 yaşındaki tekesi

Kıl Teke Yarışması

- 1 *Kaş/Boğazcık:*
Hamit Kızmaz'ın
3 yaşındaki tekesi
- 2 *Elmalı/İslamlar:*
Mehmet Kotra'nın
4 yaşındaki tekesi
- 3 *Kaş/Ahatlı:*
Hüseyin Cicime'nin
4 yaşındaki tekesi

Kıl Teke yarışmasında ise birinci Kaş İlçesi Boğazcık köyünden Hamit Kızmaz'ın 3 yaşındaki tekesi, ikinci Elmalı İlçesi İslamlar köyünden Mehmet Kotra'nın 4 yaşındaki tekesi ve üçüncü ise Kaş İlçesi Ahatlı köyünden Hüseyin Cicime'nin 4 yaşındaki tekesi oldu. Yarışmada dereceye giren tekelerin sahiplerine ödülleri Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdür Yardımcısı Dr. Necati Tulgar, Daire Başkanı Dr. Ali Ayar, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan ve Antalya İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Zeliha Öztürk tarafından verildi.

KOYUNCULUĞUN KÖYLÜ PROFESÖRÜ REŞİT SÖNMEZ'E VEFA ZİYARETİ

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Teknik İşler Şube Müdürü İrfan Gündoğdu ve Uzman Selahattin Mermer tarafından, ülkemizde koyunculuğun gelişmesinde çok büyük emek ve katkıları olmuş, her zaman koyunculuğun duayeni olarak anılan Prof. Dr. Reşit Sönmez'e 21 Ekim 2015 tarihinde İzmir Alsancak'taki evinde bir ziyaret gerçekleştirildi.

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü emekli öğretim üyelerinden ve İzmir İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinin Başkan Yardımcılığı görevini yürüten Prof. Dr. Mustafa Kaymakçı'nın da bulunduğu ziyaret esnasında Genel Başkan Prof. Dr. Ayhan Merkez Birliği ve il birliklerinin çalışmalarından özetle bilgiler verdikten sonra Merkez Birliğinin yayınlarından bazı çalışmalarını Prof. Dr. Sönmez'e sundu.

Geçmişte kalan bazı anıların paylaştığı ziyaretin son bölümünde Prof. Dr. Ayhan tarafından Prof. Dr. Sönmez'e hatıra olması bakımından Merkez Birliğince yaptırılan koyun, keçi ve çoban figürlü bir maket takdim edildi. Prof. Dr. Reşit Sönmez daha sonra Merkez Birliğinin

şeref defterinin ilk sayfasını "Bu Birliği kuranları ve büyük bir aşkla yönetenleri yürekten kutluyorum ve başarılarının devamını diliyorum. Reşit Sönmez. 21 Ekim 2015 Alsancak İZMİR." yazarak imzaladı.

Genel Başkan Prof. Dr. Ayhan duygularını ifade ederken "Sizin önderliğinizde yapılan bilimsel çalışmalar hepimizin önünü açtı. Köylü profesör tabirini kullanarak köylerde toplantılar yapıp yetiştiricilerimizin önüne düşmeniz, yayınlar yapmanız, derneklere sahip çıkmanız bizlere büyük ufuk ve vizyon verdi. Bütün koyun keçi yetiştiricileri adına size teşekkür ediyoruz.

Yaptığınız katkılar hiçbir zaman unutulmayacaktır. Allah razı olsun." şeklinde konuştu.

Ziyaretten duyduğu memnuniyeti teşekkür ederek dile getiren Prof. Dr. Reşit Sönmez ise, küçükbaş hayvancılıkta büyük gelişmeler olduğunu ifade ederek "Çok güzel yoldasınız. Bu yolda çalışmaya devam edin. Allah başarılarınızı daim etsin. Bunu gönülden diliyorum." dedi.

Ziyaret programı birlikte hatıra fotoğrafı çektilmesiyle tamamlanırken ziyaret, güzel bir vefa örneği olarak tarihi bir anı olarak kaydedilmiş oldu.

Ziyaretten duyduğu memnuniyeti teşekkür ederek dile getiren Prof. Dr. Reşit Sönmez ise, küçükbaş hayvancılıkta büyük gelişmeler olduğunu ifade ederek "Çok güzel yoldasınız. Bu yolda çalışmaya devam edin. Allah başarılarınızı daim etsin. Bunu gönülden diliyorum." dedi.

SÖNMEZ HOCA'NIN ÖYKÜSÜ

"Tıp ve Ziraat Fakültelerine başvurdu. İkisine de kabul edildi. Ancak o ziraatı tercih etti."

Prof. Dr. Mustafa Kaymakçı

Yeşil bir doğa. Koyu mavi Karadeniz'in beyaz köpüklü dalgalarına göz kırpan portakal, elma, armut ağaçları ve bu bahçenin ortasında beyaz boyalı, bol pencereyi iki katlı bir ev. Sönmez Hoca, Kurtuluş Savaşı'nın barut kokusu dumanları Anadolu'nun ufuklarını sardığı 1922'lerde bu evde doğdu. Rize'nin Pilavdağı mahallesinde evlerin kapıları gün boyu açıktı. Analar bahçelerde çalışırken bebekler de yeşilin koynuna kendilerini atar, özgür yaşamın tadını çıkarırdı. O da öyle büyüdü; öyle yaşadı ve körpe ayakları ile bir saat uzaklıktaki okula yürüyerek gitti. Kimi zaman çamurlu yollarda ip gibi yağın yağmur altında, kimi zaman boyunu aşan karlarda elindeki defterlerini, kitaplarını koruyarak yürüdü, terledi, bronşit oldu. Ama dayandı, okudu ve büyüdü.

İlkokul üçüncü sınıfta babası öldü. Ondaki sonraki yıllarda okuyabilmek için güç yollardan geçti. Kendi girişimi ile girip kazandığı parasız yatılı sınavı ona okuyabilme yolunu açtı ve Erzurum Lisesi'ni bitirdi. Lise bitirme ve olgunluk diplomasını pekiyi derece olduğundan üniversiteye sınavsız girebiliyordu. Tıp ve Ziraat Fakültelerine başvurdu. İkisine de kabul edildi. Ancak o ziraatı tercih etti. Çünkü daha ilkokul çağlarında ağaç dikerdi, meyve budardı ve hayvanları severdi. Bütün çocukluğu ve gençliği ziraatin içinde geçmişti. Atatürk'ün traktör üzerindeki o tarihi resmi büyülemişti kendisini. Ziraat Mühendisi olmak çok tatlı geliyordu kendisine. Öyle yaptı ve 1942 yılında Ankara Ziraat Fakültesi'ne girdi.

Mezun olduktan sonra 1946 yılında Rize'de Çay Teşkilatı'nda mesleğine ilk adımını attı. Askerlik görevinden sonra bilim adamı olmak, bilimsel araştırmalar yapmak istiyordu. Bu tutku ve amaç

kafasını sarmıştı. Az maaşla, zor ekonomik koşullarda Ankara Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü'nde asistanlığa (şimdiki adı araştırma görevlisi) başladı. Özel sektörden bol paralı teklifler aldı, zaman zaman. Ama hiçbirine kapılmadı, sade bir yaşam ve kısıtlı olanaklar içinde bilimsel çalışmalara kendini verdi.

Düşünüyordu ve diyordu ki; "Sürekli, yararlı ve kalıcı çalışmalar yapmak zorundayız. Kendi ülkemizin koşullarına uygun yeni hayvan tipleri yaratmalıyız." Dal olarak "Koyun Yetiştiriciliği ve Islahı" üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırdı. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'nın değişik ülkelerine gittiğinde aynı çalışmalara devam etti. Çiftliklere, köylere gitti, çobanlarla söyleşiler yaptı. Koyun sürüleri arasında ömrünün en güzel günlerini yaşadı. Köy kahvesinde otururken çobanların söylediği her sözü değerlendirdi, "Bilim adamından köylüler ne bekliyor?". Onların gerçek beklentisini bilerek araştırmalar yapmalıydı. Bu görüşü yaşamı boyunca benimsedi ve birlikte çalıştığı genç akademisyenlere aynı düşünceyi aşıladı. Bu görüşün ülke yararına sonuçlar verdiğini gördü ve mutlu oldu.

İlk asistanlık günlerinden başlayarak Devlet Üretim Çiftlikleri'nde (şimdiki adları Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü) uzun süreli, yorucu ve büyük emek isteyen çalışmaları Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu destekleriyle yürüttü.

Çok kere koyun sürülerinden evine kene ve başka asalakları bile taşıdı. Üniversitelerde rektörlük ve dekanlık yaptığı sıralarda bile keten elbisesini sırtına geçirerek koyunlar arasına katıldı ve "esas görevi olan "araştırmacılığı" bir an bile unutmadı.

Basında, radyoda ve televizyonda çalışmalarına ait güzel, gerçek ve köylüleri sevindiren sonuçları görünce ülkesine ve milletine hizmet etmenin mutluluğunu duydu.

Sönmez Hoca, ekip çalışmasını da ilke olarak benimsedi. Birlikte çalıştığı gençleri her yerde söz ve hak sahibi yaptı. Bilimsel çalışmaları birlikte yayınladılar. Uzun ve yorucu yollardan geçtiler. Uzun yıllar süren araştırmalar sonucunda Tahirova, Acipayam, Sönmez ve Türkgeldi gibi yeni koyun ve keçi tipleri elde edildi. Bunların köy koşullarında iyi sonuçlar verdiğini gördü.

Sönmez Hoca'ya yaptığı çalışmalar sonucunda başta Ziraat Mühendisleri Odası, Tarım Bakanlığı Tarım Teşkilatları, Ziraat Odaları, Zootečni Derneği ve Almanya Giessen Üniversitesi Zootečni Enstitüsü gibi kurumlar bilim ödülleri ve başarı plaketleri verdi.

Sönmez Hoca, Türkiye'nin çalkantılı yıllarında bile çalışmalarını hiç aksatmadı. Türkiye'nin hayvancılık deseninde egemen hayvanın koyun olduğunu gördü ve "Buğdayla koyun, gerisi oyun "atasözü onunla yaygınlaştı. Hoca, şöyle sesleniyordu:

*"Çal kavalını
Ey mutlu Çoban
Kuzular, analar
seni izlesin
Yankılar yapsın
dağlarda sesin."*

Zaman ilerledi, doğanın değişmez yasaları gereğini yerine getirdi ve Hoca 1988 yılında emekli oldu. Ancak mesleğinden hiç kopmadı. Genç akademisyenlerle çiftliklere gitmeyi sürdürdü, kitapları ortak yazmaya devam etti. Bir ara İzmir Ziraat Mühendisleri Odası Başkanlığı bile yaptı. Şimdi Alsancak'ın en iyi yerinde olan Ziraat Mühendisleri Odası, onun önderliğinde alındı.

İnsan ömrü, doğumla ölüm arasında sınırlı, kısıtlı ve sayılı günlerden oluşan bir dönemdir. Onurlu, mutlu ve topluma hizmet vermenin sevinci ile dolu bir yaşam sürmektir önemli olan.

Sönmez Hoca, bunun bilincine erişmiş bir bilgedir ve şair yönüyle bunu şöyle ifade etmiştir;

*"Mavi deniz göz kırpar
Yeşil çamlara
Kuşlar cıvıldaşır,
kuzular meler
Neden sitemler hep
aynalara
Yaşanarak geçti bunca
seneler
Nerde eski günler,
güzel şarkılar
Nerde çocukluğum,
nerde gençliğim
Şimdi gönüllerde
tatlı anılar
Ak saçlarımda
bir tarih yatar."*

Özetle, o, bir yandan üniversitedeki çalışmalarını sürdürdü, her biri şimdilerde emekli bile olmuş çok sayıda profesör yetiştirdi, yüzlerce araştırma, kitap ve bildiri yayınladı, rektör ve dekan olarak görev yaptı.

Aslında Sönmez Hoca'nın bize öğrettiği en güzel şey, emeğin, üretkenliğin, liyakatın ve namusun baştacı edilmesi düşüncesi oldu. Daha da ötesi kişiliğiyle, davranışlarıyla demokratinin, çelebiliğin ve sevginin toplumumuzda yaygınlaşmasına büyük katkılarda bulundu.

Sağolasın Sönmez Hoca.

Dalyaya az kaldı.

ÇORUM BİRLİK BAŞKANIMIZ ŞEVKET AVCI'NIN DAMADI MESUT DEMİRKAN, NUSAYBİN'DE ŞEHİT EDİLDİ

Mardin'de PKK'nın açtığı hendekleri kapatmak ve barikatları kaldırmak için operasyon yapan güvenlik güçlerine 8 Aralık 2015 tarihinde PKK'lı teröristlerin ateş açması sonucu çıkan çatışmada Özel Harekat Şube Müdürlüğü'nde görev yapan Çorum İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Şevket Avcı'nın damadı, 38 yaşındaki 3 çocuk babası Mesut Demirkan, şehit oldu.

Şehit Mesut Demirkan'ın yaklaşık 16 yıldır polis memuru olduğu ve görev yaptığı Ankara'daki Özel Harekat Daire Başkanlığından geçici görevle 17 gün önce Mardin'e gönderildiği öğrenildi.

Şehidin kayınpederi Şevket Avcı, basın mensuplarına yaptığı açıklamada, acılarının çok büyük olduğunu, ancak evlatlarını şehit verdikleri için de gururlandıklarını söyledi. Damadının vatanını ve milletini seven bir insan olduğunu anlatan Avcı, "Damadım diye söyleyemiyorum ama pırlanta gibi bir çocuktü. Vatanına ve milletine sadıktı. Ne diyelim, Allah bizden daha çok seviyormuş. Şükredeceğiz. Benim 6 damadım ve bir oğlum daha var. Ben de dahil hepsini de bu vatan uğruna vermeye hazırım. Yeter ki vatan sağ olsun, bu üzerimizdeki bayrak inmesin. O hainlerin emelleri sona erecektir. Şu anda bizim bağırmız yanıyor ama bir şehit babası olduğum için gurur duyuyorum. Acımız büyük. Vatan sağ olsun, millet sağ olsun." ifadelerini kullandı.

PKK terör örgütünü şiddetle lanetliyor, şehit olan polislerimize Allah'tan rahmet, başta Çorum İli DKKYB Başkanımız Şevket Avcı ve kederli ailesi olmak üzere milletimize başsağlığı diliyoruz.

ÜLKEMİZDE İLK KEZ SERTİFİKALI KIRKIMCI KURSU DÜZENLENDİ

Ankara Büyükşehir Belediyesi Kırsal Kalkınma ve Jeotermal Kaynaklar Daire Başkanlığı, Halk Eğitim Merkezi ve Ankara İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği iş birliğiyle düzenlenen Küçükbaş Hayvan Kırkım Kursu'nu tamamlayan kursiyerlere sertifikaları verildi...

Beypazarı Halk Evi'nde düzenlenen sertifika törenine, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Hayvancılık ve Su Ürünleri Araştırmaları Daire Başkanı Dr. Ali Ayar, Ankara İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Hasan Kılınç, Ankara Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Nazlı Ergül, Beypazarı Kaymakamı Suat Seyitoğlu, Belediye Başkanı Tuncer Kaplan, Büyükşehir Belediyesi Kırsal Kalkınma ve Jeotermal

Kaynaklar Daire başkanı Özgür Güven, Gündül Belediye Başkanı Hava Yıldırım, Ankara Büyükşehir Belediyesi Jeotermal Kaynaklar Komisyon Başkanı Muzafer Yalçın, İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü Beytullah Ertan, Bostancılar Odası Başkanı Ahmet Gencer, kursiyerler ve davetliler katıldı.

Dr. Ali Ayar yaptığı konuşmada Türkiye'de Tarım Kanunu'nun 2006'da çıktığını belirterek, şunları söyledi: "Biz tarım ülkesiyiz ama Tarım Kanunu 2006'da çıktı. Kanun'un çıkmasının ardından Türkiye'de birlikler kuruldu ve Bakanlığın desteğiyle bu birlikler güçlendi, üyelerine daha iyi hizmetler vermeye başladı. Bakanlık olarak Türkiye'de küçükbaş hayvancılıkla ilgili önemli bir proje yürütülüyor. Proje kapsamında 63 ilde 29 ırkta 183 alt proje yürütülüyor.

Yerli keçi, koyun ırkının ıslahı amacıyla ülkemiz çapında çalışmalar sürüyor. Hayvancılıkta özellikle, Ankara keçisinin gündeme gelmesinde bu projelerin önemi çok büyüktür."

Özgür Güven ise Türkiye'de bir ilki yaptıklarını ve sertifikalı kırkımci kursunu başlattıklarını ifade etti. Beypazarı ilçesinde düzenlenen kursa katılanlara Türkiye'de bir ilk olmak üzere sertifika vereceklerini kaydeden Güven, "Kursa 20 kişi katıldı. Geçtiğimiz günlerde de kursumuz tamamlandı. Şimdi kırkımçılar burada, sembolik olarak kırkım yapacaklar ve ardından kendilerine kırkım makineleri ile sertifikalarını vereceğiz." dedi.

Beypazarı Belediye Başkanı Kaplan ise Türkiye'de ilk defa Beypazarı ilçesinde sertifikalı kırkımci kursunun düzenlendiğini, bunun için ilçesi adına gurur duyduğunu söyledi.

Konuşmaların ardından kursiyerlere sertifikaları verildi.

Türkiye'de ilk kez Ankara İli DKKYB iş birliği ile Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Ankara'nın Beypazarı ilçesinde düzenlediği Makineli Kırkım Elemanı Yetiştirme Kursu'na 20 kursiyer katılım gösterdi.

Türkiye'de ilk kez Ankara İli DKKYB iş birliği ile Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin Ankara'nın Beypazarı ilçesinde düzenlediği Makineli Kırkım Elemanı Yetiştirme Kursu'na 20 kursiyer katılım gösterdi.

DPT KAYNAKLI "BATI ANADOLU SÜT KEÇİCİLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE DAMIZLIK SORUNUNUN ÇÖZÜLMESİ PROJESİ"NE YERİNDE İNCELEME

Şu an projede geldikleri noktada Türkiye'nin en verimli keçilerini yetiştirdiklerini belirten Prof. Dr. Nedim Koşum, yetiştirdikleri yüksek verimli keçileri doğuma iki ay kalıncaya kadar sağmaya devam ettiklerini belirterek, "Rekortmen keçilerimiz arasında yılda bin 500 litre süt verimini geçenler de var." diye konuştu.

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Teknik İşler Şube Müdürü İrfan Gündoğdu ve Uzman Selahattin Mermer, 22 Ekim 2015 tarihinde Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü'ne ait koyun keçi deneme ağılında çeşitli incelemelerde bulunarak Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nedim Koşum'dan çalışmalar hakkında bilgiler aldılar.

Prof. Dr. Koşum, özellikle Türkiye'de küçükbaş hayvancılığın canlandırılmasına katkıda bulunmak amacıyla Devlet Planlama Teşkilatı'ndan (DPT) aldığı yaklaşık 673 bin TL'lik destekle hayata geçirilen ve "Batı Anadolu Süt Keçiciliğinin Geliştirilmesi ve Damızlık

Sorununun Çözülmesi Projesi" kapsamında 600 metrekaresi kapalı ağıl olmak üzere yaklaşık 1.000 dönümlük bir alanda kurulan örnek Keçi Üretim Çiftliği'nde süt verimi çok yüksek Saanen ırkı keçi üretimine ilişkin çalışmaların başlangıcından bugüne geldiği durum hakkındaki çalışmalardan bahsetti.

Prof. Dr. Koşum, 2006 yılında Avustralya'dan 50 baş safkan Saanen ırkı keçi ve 5 baş teke getirildiğini ve Bornova'da Ege Üniversitesi kampüsünde devlet desteğiyle oluşturulan üretim çiftliğinde, verimi yüksek Saanen ırkı keçiler yetiştirilmeye başlandığını ifade ederek işletmede yetiştirilen saanen ırkı keçilerin, kısa zamanda Türkiye'nin birçok bölgesine yayıldığını ve en verimli keçiler haline getirildiğini söyledi.

Prof. Dr. Koşum, 55 baş keçi ile yola çıkılan projede şu an 10 bin civarında keçiye ulaşıldığını söyleyerek, "Başta İzmir, Manisa, Isparta, Kahramanmaraş, Antalya, Kırklareli'deki çiftliklere dağıtılan keçiler sayesinde, küçükbaş süt hayvancılığında bu bölgede önemli gelişmeler sağlandı. Her gebeliğinde 2'nin üzerinde oğlak dünyaya getiren rekortmen keçiler içerisinde, günde tam 8 litre süt verenleri var. Bu rekortmen keçiler yılda toplam bin 500 litreyi aşan süt verimleri ile yerli ineklerden neredeyse 1.5-2 kat daha fazla süt üretiyor." dedi.

Türkiye'de ilk bilgisayar destekli sürü yönetim sistemi ve elektronik sağım tesisinin de yer aldığı çiftlik bünyesinde, yüksek verimli bu keçilerin daha yaygın, hızlı ve

etkin şekilde çoğalmalarını sağlamak modern biyoteknolojik yöntemlerden de yararlanmak amacıyla Sperma Üretim Laboratuvarının da kurulduğundan bahseden Prof. Dr. Koşum, proje kapsamında getirilen 5 teke için Tarım Bakanlığı'ndan "Sperma Üretim İzni" alındığını ifade etti.

Prof. Dr. Nedim Koşum'dan aldığımız bilgilere göre, Avustralya'dan getirilen 55 baş keçi, proje ekibinin desteğiyle yetiştirilmeye başlanmış ve her keçi ile tek tek ilgilenilerek doğan keçilerin yetiştirilmesi ve çoğaltılmaları için Türkiye'nin dört bir yanındaki illerde 10'a yakın özel çiftlikle anlaşma yapılmış. Yine sözleşmeli işletmelere ve talep eden çiftçilere rekortmen keçilerden elde edilen taze ve dondurulmuş spermalar ile suni tohumlama hizmeti verilmiş. Böylece canlı hayvan ve sperma olarak verilerken yetiştirilen keçi sayısı yaklaşık 10 bini bulmuş durumda...

Şu an projede geldikleri noktada Türkiye'nin en verimli keçilerini yetiştirdiklerini belirten Prof. Dr. Nedim Koşum, yetiştirdikleri yüksek verimli keçileri doğuma iki ay kalıncaya kadar sağmaya devam ettiklerini belirterek, "Keçilerin doğum başına oğlak sayısı, küçük müdahaleler ile ortalama ikinin üzerine çıkıyor. Keçilerin süt verimleri de çok iyi. Keçilerimiz yılın 305 günü ortalama 950 ile 1100 litre süt veriyor. Rekortmen keçilerimiz arasında yılda bin 500 litre süt verimini geçenler de var." diye konuştu.

Türkiye'de Ziraat Fakültesi olarak ilk sperma üretim merkezi kurduklarını da dile getiren Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nedim Koşum, "Keçilerden aldığımız örnekleri sperma laboratuvarında inceleyerek, kalitesini belirleyerek keçi sperması üretiyoruz. Üniversitemiz ile boğa sperması üreten ve dağıtan özel bir firma arasında protokol yaptık. Böylece ürettiğimiz spermayı Türkiye'nin her yerine dağıtma ve suni tohumlama hizmet imkânı bulduk." diye konuştu.

EGE ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ ZOOTEKNİ BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYELERİNE ÇALIŞMALARIMIZ TANITILDI

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, 22 Ekim 2015 tarihinde Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümüne bir ziyaret gerçekleştirerek Zootečni Bölüm Başkanı Prof. Dr. Figen Kırkpınar ve bölüm öğretim üyelerinden çalışmalar hakkında fikir alışverişinde bulunuldu.

Ziyarete daha çok küçükbaş hayvancılıkla ilgili konulara yoğunlaşılrken, Genel Başkan Prof. Dr. Ayhan, Merkez Birliğin çalışmaları hakkında bilgilendirmede bulundu ve ziyaret sonunda Bölüm Başkanı Prof. Dr. Figen Kırkpınar'a Merkez Birliği çalışmalarını kapsayan yayınlar ile koyun, keçi, çoban tasvirli bir maket hediye etti. Prof. Dr. Kırkpınar, ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek teşekkür ve başarı temennilerini ifade etti.

SARIKAMIŞ'TA KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK ÇALIŞTAYI

Serhat Kalkınma Ajansı (SERKA) Kars, Ardahan, Iğdır ve Ağrı illerindeki küçükbaş hayvancılığın sorunlarını tespit etmek ve çözüm yollarını belirlemek amacıyla Sarıkamış'ta TRA2 Bölgesi Küçükbaş Hayvancılık Çalıştayı düzenledi.

Çalıştayda akademisyenler ve çiftçiler gruplar halinde küçükbaş hayvancılığın sorunlarını ve çözüm yollarını masaya yatırdı. SERKA yetkilileri, üç gün süren çalıştayda küçükbaş hayvancılıkla ilgili tespit edilen konuların, daha sonra bir rapor haline getirilerek yayınlanacağı bildirildi.

Sarıkamış'ta düzenlenen Çalıştay'a, SERKA Yönetim Kurulu Başkanı Ardahan Valisi Ahmet Deniz, Yönetim Kurulu Başkan Vekili Iğdır Valisi Davut Haner, Yönetim Kurulu üyeleri Kars Valisi Günay Özdemir, Ağrı Valisi Musa Işın, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Genel Sekreter Veysel Ören, Hayvancılık Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Dr. Bekir Ankaralı, Kars Belediye Başkanı Murtaza Karaçanta, Kafkas Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sami Özcan, SERKA Genel Sekreteri Hüsnü Kapu, DAP İdaresi Başkanı Adnan Demir, Kars İli DKKYB Başkanı Ali Gürbüz Sadıkoğlu, Ağrı İli DKKYB Başkanı Mehmet

Nuri Samancı, Iğdır İli DKKYB Başkanı Mustafa Malgaz, Ardahan İli DKKYB Başkanı Oktay Beşli ile akademisyenler ve çok sayıda yetiştirici katıldı.

Çalıştayın açılış konuşmasını yapan SERKA Yönetim Kurulu Başkanı Ardahan Valisi Deniz, yapılan işin sürdürülebilir tabiata uygun ve duyarlı olması gerektiğini ifade etti. Meraların ıslah edilmesinin çok önemli olduğunu belirten Vali Deniz, "Gelişmeyi, kalkınmayı hedef olarak belirlemişsek rekabetçi olmamız için bilim ve teknolojiyi yerleştirmemiz lazım. İçe dönük üretim yapmanın hiçbir anlam ifade etmediğini hepimiz biliyoruz. Önemli olan bu potansiyeli uluslararası arenada değerlendirmektir. Bunun için bilim ve teknolojiyi yerleştirmemiz lazım. Bunu da üniversitemiz yapacak. Üniversitemizden beklentimiz mutlaka üreticilerimizle iç içe yeni modern tekniklerle çalışarak projelerini halkımızın önüne bu tür çalıştaylarda getirmesidir, bunu mutlaka yapmalıyız." dedi.

Daha sonra konuşan Kars Valisi Günay Özdemir de Batı illerine büyükbaş ve küçükbaş hayvanların en çok TRA2 bölgesinden sevk edildiğini söyledi. Vali Özdemir, hayvan ırklarının gelişmesi için yeni bir hayvan araştırma merkezi olması gerektiğini, bunun aynı zamanda Kafkasya Bölgesi için de önemli olduğunu vurguladı.

SERKA Genel Sekreteri Hüs-nü Kapu ise, hayvancılık üzerine SERKA'nın önemli çalışmaları olduğunu belirterek, DAP İdare-siyle birlikte Kars Cezaevi bünyesinde besi çiftliği ve kesimha-ne kurulması için çalışmaların son aşamaya geldiğini söyledi. Kapu, Ajans olarak bölgenin kalkınması yönünde yapılan projelere destek olmaya devam edeceklerini vurguladı. DAP İdare-si Başkanı Adnan Demir de, mera ıslahı konusunda bilgi verdi ve DAP Eylem Planı'nda bu bölgede 7 bin hektar arazi-nin 5 yıl içinde ıslah edilmesinin öngörüldüğünü belirterek, üni-versitelerin yardımı ile projelerin hazırlanması gerektiğini dile getirdi.

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan ise yaptığı konuşma-da, Türkiye'de her yıl 3 milyon civarında küçükbaş hayvanın kurban bayramlarında kesilme-sinin sektör açısından önemli olduğunu ancak bundan önceki yıllarda kırmızı etin %35'inin sütün ise %7'sinin küçükbaş-tan elde edildiğini ifade ederek

farkında olmadan ülkemizde hayvancılık denilince sadece büyükbaş ve et üretiminde de büyükbaş hayvancılığın öne çıktığını söyledi. Ayhan, 1980'li yıllarda 49 milyon nüfus ve 68 milyon koyun keçi ve 22 milyon hektar mera alanlarının varlığına dikkat çekerek gelinen noktada mera alanlarının 12 milyon hektara düşmesine rağmen 80 milyon nüfus ve 44 milyona çıkan koyun keçi varlığından söz ederek, Bakanlığın küçükbaş hayvancılığı stratejik sektör olarak belirleyerek büyük destekler vermesi ile 2006 yılından itibaren kurulan damızlık koyun keçi yetiştiricileri birliklerinin gayreti ve çalışmalarıyla belli bir noktaya gelindiğini söyledi.

Prof. Dr. Ayhan, Merkez Birliğinin kuruluşundan bugüne kadarki yaptığı faaliyetleri bir sunumla katılımcılara aktarırken, ülkemiz ve Doğu Anadolu Bölgesi küçükbaş hayvancılığına dair bilgiler verdi.

Genel Başkan Ayhan'ın sunumundan sonra ise Mehmet Akif Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Saatçi, TRA2

Bölgesinde küçükbaş hayvancılığın mevcut durumu ve Çalıştay'la ilgili bilgiler içeren bir sunum gerçekleştirdi.

Konuşmaların ardından, akademisyenler ve çiftçiler gruplar halinde küçükbaş hayvancılığın sorunlarını ve çözüm yollarını masaya yatırdı. SERKA yetkilileri, üç gün süren Çalıştay'da küçükbaş hayvancılıkla ilgili tespit edilen konuların, daha sonra bir rapor haline getirilerek yayınlanacağı bildirildi.

Diğer yandan Çalıştay öncesinde Kağızman ilçesine bağlı Çallı köyünde morkaraman yetiştiriciliği yapan Mehmet Yılmaz'ın işletmesine bir ziyarette bulunuldu. TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Genel Sekreter Veysel Ören, Teknik İşler Şube Müdürü İrfan Gündoğdu, Kars İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Ali Gürbüz Sadıkoğlu, ziyaret esnasında işletme sahibi Mehmet Yılmaz ve aynı köyde yetiştiricilik yapan Mehmet Köksüz ile diğer yetiştiricilerle bilgi alışverişinde bulundular.

Prof. Dr. Ayhan, Merkez Birliğinin kuruluşundan bugüne kadarki yaptığı faaliyetleri bir sunumla katılımcılara aktarırken, ülkemiz ve Doğu Anadolu Bölgesi küçükbaş hayvancılığına dair bilgiler verdi.

TOKAT TARIM VE HAYVANCILIK FUARI'NI KOÇ TEKE YARIŞMASI RENKLENDİRDİ

Yarışmada; Erol Ay'ın koçu birinci, Şenel Kulaksız'ın koçu ikinci ve Mustafa Polat'ın koçu üçüncü olurken, Ali Urgun'un tekesi birinci, Mustafa Yürekli'nin tekesi ikinci, Hüseyin Yaman'ın tekesi ise üçüncü oldular. Dereceye giren koç ve tekelere Vali Can ve TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof.Dr. Ayhan tarafından birer cumhuriyet altını takıldı.

Tokat OSB'de Senatex Fuar Alanı'nda Ticaret ve Sanayi Odası işbirliği ve KOSGEB desteğiyle 4. Tarım ve Hayvancılık Fuarı düzenlendi. Fuar'ın açılışına Tokat Valisi Cevdet Can, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Veysel Ayhan, Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Çakır ve Ethem Doğan, Ordu İli DKKYB Başkanı Mustafa Koçkaya, Yozgat İli DKKYB Başkanı Nevzat Yıldırım, Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ali Kasap, Dekan Yardımcısı Prof. Dr. Yaşar Karadağ, Tokat TSO Meclis Başkanı Ali Özer ve birçok daire ve kurum müdürü katıldı.

Açılış öncesi ise Tokat İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği tarafından 'En İyi Koç ve Teke' yarışması düzenlendi. Sahipleri tarafından tek tek gezdirilen koç ve tekeler protokol ve vatandaşlar tarafından beğeniyle takip edildi.

Yrd. Doç. Dr. Emre Şirin, Veteriner Hekimler Yavuz Selim Kepenek ve Murat Uğur'dan oluşan jüri tarafından 15 teke ve 15 koç arasından en iyi koç ve tekelere seçildi.

Yarışmada; Erol Ay'ın koçu birinci, Şenel Kulaksız'ın koçu ikinci ve Mustafa Polat'ın koçu üçüncü olurken, Ali Urgun'un tekesi birinci, Mustafa Yürekli'nin tekesi ikinci, Hüseyin Yaman'ın tekesi ise üçüncü oldular. Dereceye giren koç ve tekelere Vali Can ve TÜDKİYEB Genel Başkanı Prof. Dr. Ayhan tarafından birer cumhuriyet altını takıldı.

Yarışma öncesi Tokat İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Başkanı Turan Saldırcıer yaptığı konuşmada Tokat hayvancılığını geliştirmek, üreten ve fırsat verildiğinde yapamayacağımız hiçbir şey yok diyecek yetiştiricilerin önünü açmaya gayret ettiklerini söyledi.

TÜDKİYEB Genel Başkanı Ayhan yaptığı konuşmada Türkiye'de 80 ilde 250 bin koyun keçi yetiştiricisinin faaliyet gösterdiğini, Avrupa ülkelerinde yetiştiricilerin yaptıkları üretim sonucu en iyi materyallerini bu tür etkinliklerle kamuoyuna tanıttıklarını ifade ederek, ülkemizde de bu materyalleri en iyi şekilde tanıtip katkı sağlamanın önemine vurgu yaptı.

TRT Haber ve DHA'ya açıklamalarda bulunan Prof. Dr. Ayhan, Türkiye'nin en büyük ihtiyaçlarından birinin kıl keçisi olduğunu söyleyerek, "Sayın Cumhurbaşkanımız ve Başbakanımızın gayretleriyle Cumhuriyet tarihinde ilk kez 2011 yılında ormanlarımızda keçi otlatılması serbest hale geldi. 60 yıllık yasak ortadan kalktı ve o yasak ortadan kalktıktan sonra şu an 11 milyon kıl keçisi oldu Türkiye'de. Bundan sonra daha da artacak. Yasanın kalkması üretimin yolunu açtı. Belki pazarlamada sorun var ama önümüzdeki yıl Et ve Süt Kurumu'nca keçi kesimine gidilecek. Türk Silahlı Kuvvetleri koyun eti alımı yapıyor, keçi eti de değerlendirilince pazarlama sorununun ortadan kalkacağına inanıyorum." diye konuştu.

4. Tarım ve Hayvancılık Fuarı açılışında konuşan Vali Can ise "Artık kaynaklarımızı atıl bırakmak istemiyoruz. Atıl bırakılan her şey gelecekte çalmaktır." dedi.

"En Güzel Koç ve Teke Yarışması"nın ardından Fuar açılış konuşmasında da, küçükbaş hayvancılığın en önemli sorunlarından birinin örgütlenme olduğunu ifade eden Prof. Dr. Ayhan, 2006 yılından bu yana Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliklerinin ve Merkez Birliğinin

kurulmasıyla bu sorunun ortadan kaldırıldığını ifade ederek, küçükbaş hayvancılığa büyük destekler verildiğini ve 1 milyon civarında hayvanda ıslah faaliyetlerinin yürütüldüğüne dikkat çekti. Tokat Birliğin Karadeniz bölgesi içinde en fazla küçükbaş hayvan varlığına sahip olduğunu da sözlerine ekleyen Ayhan, Vali Cevdet Can'ın hayvancılığa büyük destek verdiğini söyleyerek kendisine teşekkür etti.

Açılış öncesinde, iş gücü piyasasını desteleme kapsamında İŞKUR-İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü arasında "Kurumlar Arası İş Birliği Protokolü" imzalandı.

Açılış programında konuşan Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü M. Ali Yavaş dünyada bilim ve sanayinin çok hızlı ilerlediğini, buna paralel olarak tarım ve hayvancılıkta da ciddi ilerlemelerin kaydedildiğini söyledi.

Ardından kürsüye gelen Vali Cevdet Can: "Amacımız bu dünyayı cennet yapmaktır, bunun için de çalışmak, üretmek gerekir" dedi. Kurumsal çalışma anlayışından söz eden Vali Can, alışkanlığa dayalı yönetim anlayışının yerini analize dayalı yönetim anlayışının aldığını dile getirdi. Vali Can konuşmasını şöyle sürdürdü: "Bununla alakalı da biz; Tarım Grubu, Turizm Grubu, Yatırım Grubu, Proje Grubu, Eğitim Gençlik ve Sosyal Hizmetler Grubu olmak üzere 5

grup oluşturduk. Tarım Grubunu da kendi içinde gruplara ayırdık. Cevizin de, koyun ve keçinin de, domatesin de birer grubu var.

Bunu niye böyle yapıyoruz? Çünkü artık kaynaklarımızı atıl bırakmak istemiyoruz. Eğer bir ülke toprağını, suyunu, insanını, enerjisini atıl bırakırsa o ülke kalkınmaz. Kalkınmak için her şeyimizi seferber etmek ve birlikte çalışmak zorundayız. Bunun için bu iş birlikleri, bu fuarlar son derece önemli. Önümüzdeki sene Tokat'ın Tarım Fuarı'nı uluslararası birtakım fuarları da çağrıştıracak şekilde gerçekleştirmek istiyoruz. Bölgesel bir fuar düşünüyoruz.

Allah buraya suyu, toprağı vermiş. 200 rakımdan 1200 rakıma kadar üretim yapılabilir bu topraklarda. Hayvancılığı geliştirmek için Kazova'da ve Niksar Ovası'nda iki büyük tesis yapılıyor. Bir diğeri de tarımla alakalı 'Uluslararası Yaş Sebze ve Meyve Ticaret Merkezi'. Biz bu ülkenin toprağını, suyunu, güneşini, rüzgarını, insanını atıl bırakmayacağız. Atıl bırakılan her şey gelecekte çalmaktır. Kimsenin gelecekte çalmaya hakkı yok. Biz kalkınmak, gelişmek zorundayız."

Konuşmaların ardından Fuar'ın açılışı gerçekleştirildi. Daha sonra Vali Cevdet Can ve protokol üyeleri Fuar'daki stantları gezerken, Tokat İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği standında da bir süre yetkililerden bilgi aldı.

NİĞDE TARIM FUARI'NDA DAMIZLIK KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ STANDINA YOĞUN İLĞİ

Vali Necmettin Kılıç, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı M.Hadi Tunç ve beraberindeki protokol üyeleri Niğde İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinin standını ziyaret ederek kendilerine koyun yoğurdu ikram edildi. Ayrıca Birlik tarafından kurulan stantta yer alan akkaraman ırkı koç ve koyunları ziyaretçilerin büyük ilgisini çekti.

Niğde'de ikinci kez düzenlenen Tarım, Hayvancılık, Tavukçuluk, Fidancılık, Seracılık, Tohumculuk, Patatesçilik, Arıcılık, Meyvecilik ve Gıda Fuarı düzenlenen törenle açıldı.

Niğde Merkez Pazartesi Pazarı Fuar Alanında 05-08 Kasım tarihleri arasında ziyaretçileri ağırlayan Fuar'ın açılış törenine Niğde Valisi Necmeddin Kılıç, Niğde Milletvekilleri Alpaslan Kavaklıoğlu, Erdoğan Özegen ve Ömer Fethi Gürer, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Mehmet Hadi Tunç, Garnizon Komutanı Albay İbrahim Taşkın, Niğde Belediye Başkanı Faruk Akdoğan, Tarım Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürü Mevlüt Gümüş, Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Teknik İşler Şube Müdürü İrfan Gündoğdu, Niğde İli DKKYB Başkanı Erdoğan Yılmaz, Kayseri İli DKKYB Başkanı Ali Yüce,

Nevşehir İli DKKYB Başkanı Halil Haki Balta, Sivil Toplum Kuruluşlarının Temsilcileri ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Ekonomisinin yüzde 50'si tarıma dayalı olan Niğde'de 2. kez düzenlenen ve 350 firmanın katıldığı Tarım Fuarı'nın açılış töreninde Vali Kılıç, Fuar'a gelen konuklara teşekkürlerinden dolayı teşekkür ederken, Fuar'ın düzenlenmesinde emeği geçenlere şükranlarını ilettiler ve "2. si yapılan Tarım Fuarı'nın ilimiz ve ülkemizde hayırlara vesile olmasını diliyorum" dedi. Vali Kılıç, "Mutluluğun yayıldığı, kendine güvenin arttığı bir dönemde Dünyaya yıldız gibi doğacak Türkiye'nin ufkuna Niğde'yi yıldız gibi doğurma gayreti için çalışan bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Bu güzel günde milletvekillerimizin üçünün birden burada olması bizi mutlu ediyor. Ziyaretçilerimiz, konuklarımız bizi yalnız bırakmayanların teşekkürleri büyük bir

mutluluk verdi. Bu Fuar'da Tarım Bakanlığı, Belediye, Ticaret Odaları çok çalıştılar, Fuar'ın ilimize ve ülkemize hayırlar getirmesini temenni ederim." diye konuştu.

Törende ayrıca AK Parti Niğde Milletvekilleri Alpaslan Kavaklıoğlu, Erdoğan Özegen ve CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in yanı sıra Tarım Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Mehmet Hadi Tunç, Niğde Belediye Başkanı Faruk Akdoğan, İl Genel Meclis Başkanı Mahmut Peşin, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Murat Türkmen, Niğde Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Şevket Katırcıoğlu, Bitkisel Ürünler Genel Müdürü Mevlüt Gümüş birer konuşma yaptı.

Konuşmaların ardından Fuar'a katılanlar tarafından kurdele kesilmesiyle açılış gerçekleştirildi. Açılışın ardından protokol üyeleri ve vatandaşlar

stantları gezerken, Vali Necmettin Kılıç, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı M. Hadi Tunç ve beraberindeki protokol üyelerinin Niğde İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğinin standını ziyaretlerinde kendilerine koyun yoğurdu ikram edildi. Ayrıca Birlik tarafından kurulan standta yer alan akkaraman ırkı koç ve koyunları ziyaretçilerin ilgisini çekti. Başkan Prof. Dr. Ayhan standta yetiştiricilerle çeşitli görüşmelerde bulunarak kendisine yöneltilen soruları cevapladı.

NİĞDE ÜNİVERSİTESİ TARIM BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİLERİ FAKÜLTESİ DEKANLIĞI'NA ZİYARET

Merkez Birliğimiz Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Teknik İşler Şube Müdürü İrfan Gündoğdu, Niğde İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Erdoğan Yılmaz, Başkan Yardımcısı İsmail Koyuncu ve Birlik Sorumlu Müdürü Namık Kemal Demirdoğan, 5 Kasım 2015 tarihinde Niğde Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Zafer Ulutaş'ı makamında ziyaret ederek Niğde tarımı ve fakültenin çalışmaları hakkında bilgi aldılar.

Prof. Dr. Ulutaş görüşmede, Niğde Üniversitesi kampüs alanı içinde bulunan ve 2011 yılında

kurulan Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinin kuruluş aşamasında dört bölüm, beş lisans eğitim programı ve on dört anabilim dalından oluştuğunu, fakülte için Niğde Üniversitesi Kampüsü içinde 260 dekarlık uygulama alanının var olduğunu ve öğrencilerin hem üretim hem de araştırma alanlarında uygulama ve staj imkânlarının bulunduğunu ifade etti.

Genel Başkan Prof. Dr. Veysel Ayhan da Merkez Birliğinin çalışmaları hakkında bilgiler vermesi sonrasında Dekan Prof. Dr. Ulutaş'a günün anısına bir koyun keçi çoban figürlü maket hediyesinde bulundu.

NİĞDE ZİRAAT ODASI BAŞKANLIĞI'NA ZİYARET

Merkez Birliğimiz Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, Niğde İli DKKYB Başkanı Erdoğan Yılmaz ve Kayseri İli DKKYB Başkanı Ali Yüce Niğde Ziraat Odası Başkanı Veli Kenar'ı makamında ziyaret ederek Niğde ilindeki tarımsal faaliyetler hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu.

Özellikle küçükbaş hayvancılığın durumu hakkında fikir alışverişini yapılan ziyarette taraflar Ziraat Odası ile DKKYB arasında çok güzel ilişkiler kurulduğu söylendi.

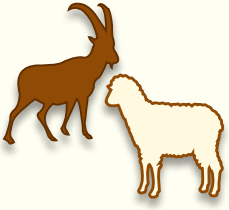
Görüşmede Genel Başkan Prof. Dr. Veysel Ayhan tarafından küçükbaş hayvancılığın geldiği durum ve Merkez Birliğinin çalışmaları hakkında bilgiler vermesi sonrasında ziyaret tamamlanmış oldu.

NİĞDE İLİ DAMIZLIK KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ

Niğde İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı
Erdoğan Yılmaz, Birlik çalışmalarını
dergimiz için değerlendirdi.

Biz Halk Elinde İslah Projelerinden güzel sonuçlar elde ettik. İşletmeleri ziyaret ettiğimizde bunu görüyoruz. Yetiştiricilerimiz bize dededen babadan kalma usullerin yerine ıslah çalışmaları ile etinde, yapağısında kaliteli damızlık hayvanlara sahip olduklarını söylüyorlar. Biz Niğde Birliği olarak her zaman ıslah projelerinin uygulanmasından ve devamından yanayız.

Niğde İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği, 5 Mayıs 2007 yılında 60 üye ile genel kurulunu yaparak kuruldu. Bu tarihten itibaren tüzel kişiliğe kavuşup halk elinde küçükbaş hayvan ıslahı çalışmalarına katıldık. Bugün gelinen noktada 2015 yılı kayıtlarına göre 3.400 üyemiz ve 507 bin küçükbaş hayvanımız mevcuttur. 2014 yılı hayvancılık desteklemeleri kapsamında 309 bin anaç hayvan için üyelerimize destekleme ödemesi yapıldı.

Niğde İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğimiz Namık Kemal Demirdoğan'ın Sorumlu Müdürlüğünde 2 ziraat mühendisi, 1 veteriner hekim, 2 veteriner teknikeri, İktisat fakültesi ve Ticari İlimler akademisi mezunu 2 adet sistem sorumlusu ve 2 stajyer ile üyelerimize hizmet vermeye çalışıyoruz.

Niğde İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği olarak şu an 5 adet Halk Elinde Hayvan Islahı projemiz devam etmektedir. Bu projelerden

dördü akkaraman koyunu için olup ilk proje 2011 yılında 1. Akkaraman Islah Projesi Niğde merkez köylerinde başladı. 2. Akkaraman Projemiz 2012 yılında Bor ilçemizde, yine 2012 yılında Ulukışla ilçesinde Kıl Keçisi Projemiz, 2013 yılında 3. Akkaraman Projesi Çamardı ilçesinde, 2015 yılında ise 4. Akkaraman Halk Elinde Islahı Projesi Çiftlik ilçesinde başlamıştır. Çalışmalarımız halen devam etmekte olup hedefimiz Niğde ilinde her ilçede ıslah çalışmalarını yürütmektir. Bir tek Altınhisar ilçemizde projemiz yok. 2016 yılı başında bu ilçemizde de

alt yapı hazırlıklarını tamamladık ve inşallah ıslah çalışmalarının yürütülmesini sağlayacağız. Merkez, Çamardı, Bor ve Ulukışla ilçelerimizde 129 üyemize toplam 1 milyon 253 bin liralık halk elinde hayvan ıslahı projelerinden destekleme ödemesi yapıldı. Üyelerimiz ıslah projelerinin sonuçlarını gördükçe katılım da artıyor.

KOP kapsamında bugüne kadar 111 üyemize toplam 637 koç dağıtıldı. 270 tanesini kendi ıslah projelerimizden karşıladık. 2018 yılına kadar devam edecek olan KOP'da asıl hedefimiz koç adaylarını tamamen kendi

İslah projelerimizden belirleyerek üyelerimize dağıtmaktı. Biz işletmelerimizde bugüne kadar %10 damızlık ayırıyorduk şimdi %20 ayırıp genele yaymak istiyoruz. %50 hibeli ağıl inşaatı desteklemesinden de 10 üyemiz yararlandı. Merkez Birliğimizin hazırladığı 100-200 baş ağıl planları da yetiştiricilerimiz tarafından büyük ilgiyle karşılandı ve azami ölçüde faydalandılar.

Birliğimizde bugüne kadar düzenlenen sürü yönetimi elemanı kurslarından toplam 154 kişi eğitimi başarıyla tamamlayarak sertifikalarını aldı. Kasım ayı başında Çiftlik ilçemizde de 25 kişilik yeni bir kurs daha başlattık. Büyük ilgi gören projeden çok güzel sonuçlar alıyoruz. Bunun dışında Niğde Üniversitesi ile işbirliği halinde paneller düzenlemek suretiyle eğitim çalışmalarını yapmaktayız.

Biz Halk Elinde İslah Projelerinden güzel sonuçlar elde ettik. İşletmeleri ziyaret ettiğimizde bunu görüyoruz. Yetiştiricilerimiz bize dededen babadan kalma usullerin yerine İslah çalışmalarını ile etinde, yapağısında kaliteli damızlık hayvanlara sahip olduklarını

söylüyorlar. Biz Niğde Birliği olarak her zaman İslah projelerinin uygulanmasından ve devamından yanayız. Ancak şunu da belirtirim ki yetiştiricilerimiz projedeki hayvanlar için verilen 35 lira yavru desteği bize ileride sıkıntı doğuracak gibi görünüyor. Yetiştiriciler anaç hayvanla beraber yavru için 55 lira alıyorduk şimdi haliyle acaba diye soru sormaya başladılar. Üyelerimiz, Bakanlığımız bu konuyu bir daha değerlendirmeli biz projeden yanayız diyorlar.

Soykütüğü tutma yetkisi konusunda da Birliğimize görev verilmesi halinde mali kaynaklar ve teknik alt yapıyı itibarıyla hazır olduğumuzu belirtmek istiyorum.

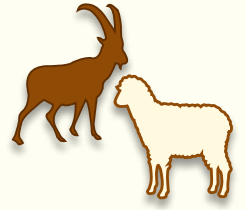

Biz, Niğde Birlik olarak her konuda iddialı bir Birliğiz. Nüfusu 125-130 bin olan bir il olarak İç Anadolu Bölgesi'nde çok iyi bir konumdayız. Şunu net olarak söyleyebilirim ki biz İslah projelerinde Türkiye'de ilk sıralardayız. Bizim her sene küçükbaşta 30-40 bin artışlarımız oluyor. Destekleme uygulaması başladığında destek alan anaç hayvan sayımız 137 bindi. Geçen yıl 187 bin, 2015 yılında da 310 bin anaç hayvan üzerinden destekleme ödemeleri yapıldı.

Bu yıl idrak ettiğimiz Kurban Bayramında da ilimizde toplam 38 bin 872 koyun, 1034 adette keçi kesildi. Geçen yıla göre de bu rakamda 15 bin civarında artış sağlandı.

Son olarak şunu söylemek isterim ki, Birliğimiz çok zor şartlarda kuruldu. Ama şimdi kendimize ait hizmet binamızda, hizmet araçlarımızla, teknik ve idari kadromuzla ve daha da önemlisi yönetim kurulunda görev yapan arkadaşlarımızla uyum içerisinde çalışmalarımızı daha iyi yerlere getirmek için çaba sarfediyoruz.

İnşallah Birlik olarak belirlediğimiz hedeflere ulaşırız. Çünkü üretim yapan yetiştiricilerimizi iyi yerlerde görmek bizim mutluluğumuz oluyor.

Birliğimiz çok zor şartlarda kuruldu. Ama şimdi kendimize ait hizmet binamızda, hizmet araçlarımızla, teknik ve idari kadromuzla ve daha da önemlisi yönetim kurulunda görev yapan arkadaşlarımızla uyum içerisinde çalışmalarımızı daha iyi yerlere getirmek için çaba sarfediyoruz.

NİĞDE, KIRIKKALE, TOKAT, AMASYA VE ÇORUM'DA BİRLİKLER VE İŞLETMELER ZİYARET EDİLDİ

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Veysel Ayhan, 6-20 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirilen ve Niğde ile Tokat'ta düzenlenen Tarım ve Hayvancılık Fuarlarına katılmakla birlikte bazı İl Birlikleri ziyaret edilerek çalışmalar hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu.

Birlik ziyaretleri kapsamında; Niğde İli DKKYB Başkanı Erdoğan Yılmaz, Kırıkkale İli DKKYB Başkanı Kürşat Ulusoy, Tokat İli DKKYB Başkanı Turan Saldırcı, Çorum İli DKKYB Başkanı Şevket Avcı ve yönetim kurulu üyeleri ile görüşüldü. Görüşmelerde Birliklerin ve yetiştiricilerin sorunları dile getirildi. Tokat İli DKKYB ne yapılan ziyarete Merkez Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Hasan Çakır ve Ordu İli DKKYB Başkanı Mustafa Koçkaya da iştirak etti.

İşletme ziyaretleri kapsamında ise; "Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi" nin yürütüldüğü bazı işletmeler ziyaret edilerek ıslah çalışmalarında başlangıçtan bugüne gelinen durum ile ilgili çeşitli incelemelerde bulunuldu.

Yapılan ziyaretlere Birlik Başkanları ve bazı Yönetim Kurulu Üyeleri ile projede görev yapan Proje Teknik Elemanları da iştirak etti.

Ziyaretler kapsamında, Konya İli Damızlık Koyun Keçi yetiştiricileri Birliğine bağlı Karapınar İlçesinde bulunan ve Orta Anadolu Merinosu yetiştiriciliği yapan Mustafa Aydınbelge'nin işletmesi, Tokat İli Damızlık Koyun Keçi yetiştiricileri Birliğine bağlı Merkez İlçede bulunan ve karayaka koyunu yetiştiriciliği yapan Hasan Koşer'in işletmesi, Amasya Damızlık Koyun Keçi yetiştiricileri Birliğine bağlı Karayaka koyunu yetiştiriciliği yapan Recep Kürkcü ve Reşat Kürkcü'nün işletmeleri ve son olarak da Çorum İli Damızlık Koyun Keçi yetiştiricileri Birliğine bağlı Sungurlu ilçesinde bulunan ve Akkaraman koyunu yetiştiriciliği yapan Şükrü Arğunşah ve Cafer Harputlu'ya ait işletmeler görüldü ve çalışmalar hakkında bilgiler alınarak bir takım incelemeler yapıldı.

Gerçekleştirilen ziyaretlerde proje kapsamında yer alan yetiştiricilerin genelde projenin ilerleyişi ve geldiği noktadan memnun oldukları gözlemlenirken yetiştiricilerce ıslah projelerinin devam ettirilmesi gereğine işaret edildi.

Yapılan görüşmeler ve incelemeler sonucunda Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projelerinde önemli mesafeler kaydedildiği ortaya konulurken satırbaşlarıyla öne çıkan ve gelinen durum şöyle özetlendi.

✓ Projelerin başlangıcından bugüne son 4-5 yılda hayvanlar kayıt altına alındı ve verim kayıtları tutuldu.

✓ Yetiştiriciler projedeki gelişmeleri belirgin bir şekilde gördü ve projede olmayan yetiştiricilerin de ilgisini çekti.

✓ Belirgin bir şekilde canlı ağırlık artışları kaydedildi. Süt verimi ile yapağı verim ve kalitesinde de eskiye nazaran ilerleme kaydedildi.

✓ İkiçlik oranı arttı.

✓ İşletmeler sürekli takip altında olduğundan hayvan hastalıkları ve yavru atma gibi hadiseler oldukça azaldı.

✓ Bazı işletmeler yüksek fiyatlarla damızlık koç satışlarını gerçekleştirdi.

ÇORUM

ÇORUM

ÇORUM

ÇORUM

ÇORUM

ÇORUM

KONYA

KONYA

KONYA

TOKAT

TOKAT

NIĞDE

TOKAT

TOKAT

TOKAT

AMASYA

AMASYA

KIRIKKALE

TEKİRDAĞ'DA KARACABEY MERİNO SU ISLAH PROJESİ BAŞLATILDI

Prof. Dr. M. İhsan SOYSAL
Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Zootečni Bölümü Öğretim Üyesi

Tekirdağ ilinde; Malkara, Hayrabolu, Süleymanpaşa, Çorlu, Ergene, Muratlı, Saray ilçelerinde, Tekirdağ İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğince yapılan duyuru ile bu ilçelerdeki yetiştiricilerle toplantılar yapılarak proje anlatılmıştır. Projeye katılmak isteyen yetiştiricilerin katılım dilekçeleri alınmış, işletmeler ziyaret edilerek Karacabey Merinosu vasfı gösteren damızlıkların bulunup bulunmadığı, proje lideri Prof. Dr. M. İhsan Soysal ve Tarım İl Müdürlüğü teknik elemanı Ziraat Mühendisi Zooteknist Birhan Boyalı ile Birlik Başkanı Cemalettin Toluca tarafından yerinde kontrol edilmiştir.

Bilindiği gibi seleksiyon yoluyla islah, sözcelimi sütün kesim ağırlığı için islah demek, doğan yavrular içerisinde sütün kesim ağırlığı daha yüksek olan bireyleri damızlığa ayırmak yani gelecek neslin ebeveynleri olarak belirlemek demektir. Böylece ilerleyen nesiller boyunca ilgili vasıf bakımından istenilen değerlere sahip (mesela daha ağır sütün kesim ağırlığı) hayvanlar ardışık yıllardaki (genarasyonlardaki) sürü ortalamasını yükseltecektir.

Pratik olarak sürülerde 2-3 yılda bir (25 koyuna bir koç hesabı ile) koçları değiştirmek gerekmektedir. Bunun sebebi, hep aynı koç kullanılacak olursa ortaya çıkacak olan akrabalı yetiştirme krizi denilen döl verimi ve yaşama gücü bakımından gerilemeler olma olasılığını düşürmektir. Öte yandan 2- 3 yılda bir koç değiştirmenin önemli bir yararı da ardışık yıllarda daha nitelikli (mesela sütün kesim ağırlığı daha yüksek) koçlar elde edilmesi ve sürüye katılmasıdır. Bütün bu işlemler ancak yetiştiricinin sürüsündeki hayvanların kayıtlarının tutulması ile mümkün olabilmektedir.

Benzer şekilde sürüyü oluşturan dişilerden verimleri (mesela sütün kesim ağırlıkları) düşük olanların yerine nitelikleri ölçülmüş belirlenmiş genç hayvanların sürüye dahil

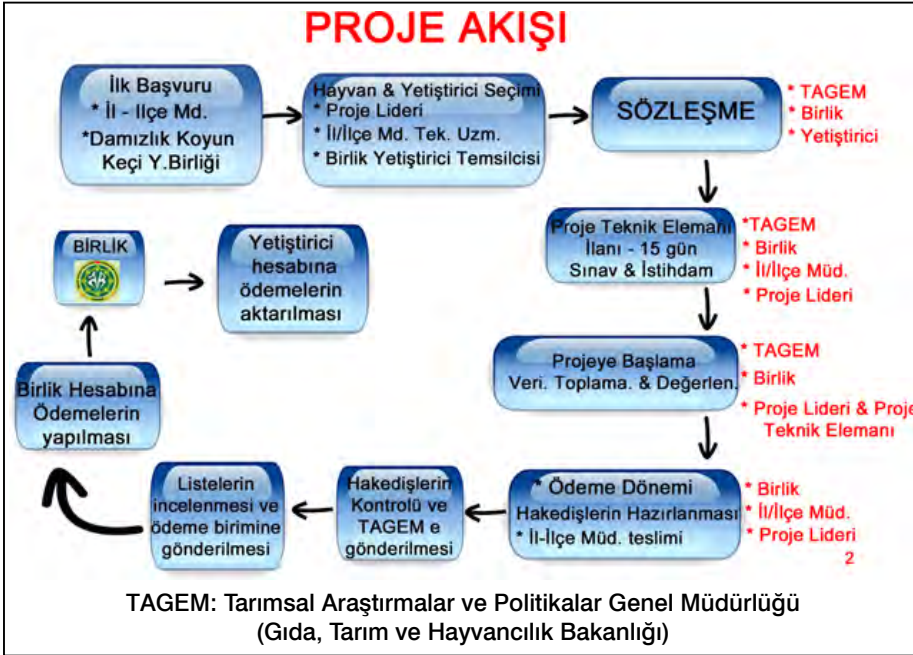
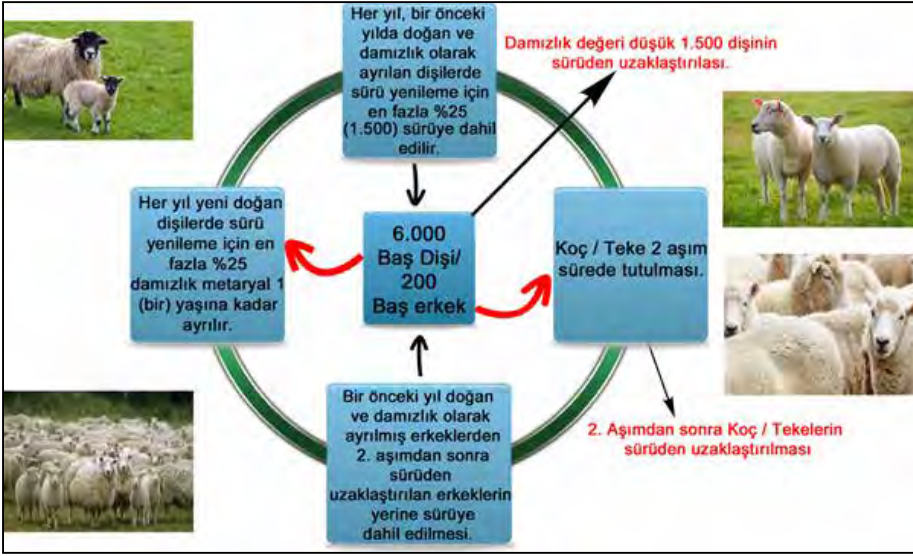
edilmesi gerekir. Pratik olarak her yıl sürü anaç mevcudunun %25'nin yenilenmesi gerekir. Aynı şekilde bu belirlemeler için de kayıt tutulması gerekmektedir. Genelde Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi, özel de, Tekirdağ' da uygulanan şekli ile, "Halk Elinde Karacabey Merinosu Islahı" projesinde, projeye dahil olan proje yükümlülükleri yerine getirilen (doğum, sütün kesim vb.), ağırlıkları ölçülen ve ana yavru kulak küpeleri ile ilgili sahada tutulan kayıtlar ve bilgiler DAKBİS (Damızlık Koyun Keçi Bilgi Sistemi) veri tabanı yazılımına girilmesi gerekmektedir.

Buna göre proje liderinin desteklemeye esas başvuru formunu Tarım İl Müdürlüğüne teslim

etmesi ve ardından il müdürlüğünün işletmeler ve hayvanlara ait bilgileri yerinde ve Bakanlık Kayıt sisteminde (Türkvat ya da Damızlık Koyun Keçi Kayıt Sistemi (DAKBİS)) ulusal küpe bazında kontrol etmesi, ardından proje destekleme il icmalini hazırlayıp elektronik ortamda yazılı olarak Tarım Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü'ne (TAGEM) sunulması ve desteklerin yıl sona ermeden üreticilere ödenmesi söz konusudur.

Seçilen sürülerde Tarım Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından ilgili proje liderliği denetim ve kontrolünde saf yetiştirme, seleksiyon ve döl kontrolü esasına göre yetiştirme

yapılmaktadır. Yıl içinde doğan kuzuların damızlık seçimi yapılanaya kadar diğer bir deyimle 3 aylık yaşta yani sütten kesim ağırlık verileri elde edilene kadar sürüde kalmaları gerekmektedir.

Her yıl sürü yenileme oranı anaç hayvanların %25'ini geçmemek üzere her yıl doğan dişi kuzular bir yaşına kadar sürüde tutulacaktır.

Tekirdağ ilinde; Malkara, Hayrabolu, Süleymanpaşa, Çorlu, Ergene, Muratlı, Saray ilçelerinde, Tekirdağ İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliğince yapılan duyuru ile bu ilçelerdeki yetiştiricilerle toplantılar yapılarak proje

anlatılmıştır. Projeye katılmak isteyen yetiştiricilerin katılım dilekçeleri alınmış, işletmeler ziyaret edilerek Karacabey Merinosu vasfı gösteren damızlıkların bulunup bulunmadığı, proje lideri Prof. Dr. M. İhsan Soysal ve Tarım İl Müdürlüğü teknik elemanı Ziraat Mühendisi Zooteknist Birhan Boyalı ile Birlik Başkanı Cemalettin Toluca tarafından yerinde kontrol edilmiştir.

Bilindiği gibi ülkemizin çeşitli illerinde o illerde hangi ırk yaygınsa o ırkla ilgili proje yapılmaktadır. Tekirdağ'da da en yaygın ırk Karacabey Merinosudur. Bir ilin Halk Elinde İslah programına girebilmesi için oluşan talebin sonucunda

her yıl düzenlenen Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkındaki ilgili Kararname ile o ilde bulunan belli bir koyun keçi ırkı için en az 6.300 sayıda olması gerekmektedir. Sözgelimi; 29353 sayılı 12 Mayıs 2013 tarihli Resmi Gazete'de Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nca yayımlanan Hayvancılık Desteklemeleri Hakkında Uygulama Esasları Tebliği'nde belirtildiği üzere, ülkemiz hayvancılığın geliştirilmesi, sağlıklı üretimin artırılması ve sürdürülebilirliğin sağlanması, yerli hayvan genetik kaynaklarının yerinde korunması ve geliştirilmesi, kayıt sistemlerinin güncel tutulması, hayvancılık politikalarının etkinliğinin artırılması ve hayvan hastalıkları ile mücadele için yetiştiricilerin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Bu maksatla her yıl Bakanlar Kurulu kararı ile açıklanan Hayvancılık Desteklemeleri Tebliği'nde o ilin adına ve o ilde uygulanacak alt projelerinin sayısının yer alması gerekmektedir. Bu şekilde Tekirdağ ilimiz ilgili Tebliğ'de yer almış ve proje lideri Prof. Dr. M. İhsan Soysal, Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Cemalettin Toluca ve Tekirdağ Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Zekeriya Koca'nın işletmeleri ziyareti ile Karacabey Merinosu ırkı koyunlara sahip işletmelerden projeye katılmak isteyen üreticiler belirlenmiştir. Ayrıca projeye katılabilmek için üreticinin en az 80 anaç Karacabey Merinosu koyuna sahip olması gerekmektedir.

Bilindiği üzere, Karacabey Merinosu ırkı Marmara bölgesinde yaygın bir ırk olup, et- yapağı yönlü bir ırktır. Bu ırkın 12/12/2004 tarih ve 25668 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 2004/39 nolu Tebliğ ile tescil edilmiştir. Kıvrıkcık ırkı ile Alman yapağı-et merinosu melezi olup ağırlıklı olarak %90 üzerinde Merinos genotipi taşımaktadır.

Vücut geniş, derin, yuvarlak yapılı, orta uzunlukta, sırt düzgün ve geniş, sağrı geniş ve az düşük, bacaklar orta uzunlukta ve irilikte, butlar dolgun ve derin, başın yüz kısmı, bacak uçları çıplaktır. Renk beyazdır. Kuyruk yağsız, uzun ve incedir. Erkekler %10-15 boynuzlu, dişiler boynuzsuzdur. Yapağısı ince ve bir örnek olup tekstile uygundur.

Tüm yıl boyunca kızgınlık gösterirler. Kuzuların büyüme hızı yüksektir. Bulunduğu bölge şartlarına uyumlu hastalıklara dirençlidir. Bakım besleme koşulları daha iyi olan kısmen entansifleşme eğilimi görülen işletmelerde engibeli ovalık arazilerde tercih edilen ırktır. Genel olarak 140 günde 80 kg süt verirler. Doğum ağırlıkları ortalama 4,5 kg Ergin canlı ağırlık erkeklerde 80-100 kg, dişilerde 60-65 kg'dır.

Kuzu verimi 1,4'tür. (100 koyun, 140 kuzu üretir) ilkinde damızlıkta kullanma yaşı 10-14 aydır. Ortalama 3-4 kg yapağı verimi vardır. İşletme ziyaretlerinde üreticilerin bu vasıfta Karacabey Merinosu bireye sahip olup olmadıkları incelenmiştir. İşletmeler ve üreticiler belirlendikten sonra Birlik tarafından Proje Teknik elemanı (P.T.E.) istihdamı sağlanmıştır. P.T.E. ve işletme ziyaretlerine ilişkin

giderler proje hak edişlerinden yapılan %20'lik kesintiden yapılır. Proje teknik elemanın işletmeleri ziyareti, işletmede doğum, süttan kesim, ağırlığı gibi verileri projelerin denetiminde (DAKBİS) veri tabanına kaydetmesi öngörülmektedir.

Söz gelimi; 2015 yılı tebliğinde Karacabey Merinosu alt projesinin Balıkesir (2), Bursa (1), Edirne (1), Kocaeli (1), Tekirdağ(1) olması öngörülmüştür. Bu şekilde ülkemizde toplam 28 ırkta 75 ilde 1.152.900 anaç koyun ve keçi halk elinde koyun keçi ıslah projesi yürütülmektedir. Her ilde her 6.300 hayvan bir alt projeyi oluşturmaktadır. Tekirdağ ilinde 4830 anaçla bu proje 30 Aralık 2015 tarihinde başlamıştır. Ülkemiz genelinde Balıkesir, Bursa, Edirne, Kocaeli, Tekirdağ olmak üzere 6 adet Karacabey Merinosu projesi söz konusudur.

Tablo 1. Tekirdağ İli halk elinde Karacabey Merinosu ıslah proje materyali dağılımı

Köy / merkez	İşletme Sayısı	Anaç Koyun	Koç	Yavru sayısı	Anaç Koyun Koç toplamı
Çorlu	2	900	0	900	900
Ergene	4	530	7	530	537
Hayrabolu	6	731	28	694	759
Malkara	12	1009	24	725	1033
Süleymanpaşa	13	1221	16	1164	1237
Muratlı	2	179	2	127	181
Şarköy	3	260	0	234	260
Toplam	42	4830	77	4374	4907

2015 yılında projeye dahil olan işletmelerde projeye giren anaçlardan doğmuş, halen işletmelerde bulunan 4374 yavru başına taban sürü desteği uygulanmıştır. Projedeki her 25 anaç materyale 1 damızlık koç olmak üzere her koç için 200 TL tutarında 77 adet koç için destek ödemesi yapılmıştır. Geriye kalan yaklaşık 120 adet damızlık koç ihtiyacı saf ırk Karacabey Merinosu özellikleri gösteren nitelikli genetiğe sahip safkan koçların sürü içinden ya da kamu destek projeleri ile sürü dışından temin edilerek elde edilmesi planlanmaktadır.

Projenin başladığı yılı takip eden yılda halen kullanılan damızlık erkek materyal sayısının yarısını geçmemek üzere doğan erkek yavruardan koç adayı için yetiştiricinin kendi ihtiyacı için ayrılan erkek damızlık adayına 200 TL destek söz konusudur. Buna göre 250 anacı bulunan bir yetiştirici o yıl içinde doğan söz gelimi 125 erkek kuzudan en iyi büyüme değerleri gösteren 10 erkek bireyi kendi sürüsü içinde alıyabilir.

Üretici ayırdığı erkek damızlıkları belgelemek koşulu ile başka işletmelere satması halinde de bu desteği alabilmektedir. En iyi koç adayını seçmek için de kayıt tutmak gerekmektedir. Doğan bireylerin doğum ve sütten kesim ağırlıkları alınarak bireylerin damızlık değerleri belirlenmektedir. Damızlık değerine göre sıralanmış damızlık erkek materyalden işletmenin ihtiyacı ayrıldıktan sonra taban sürülerde %10'u geçmemek üzere erkek damızlıklar desteklenebilmektedir.

Tüm bilgi ve belgelerin arşivlenmesi, destekleme ödemesi için istenildiğinde ibraz olmak üzere yetiştirici, üretici örgüt veya ilgili birimlerin arşivlerinde en az 5 yıl süre ile saklanması öngörülmektedir. İlimizdeki proje sonucunda verimleri geliştirilmiş materyal sayısının artırılarak Tekirdağ ilimizin ülkemizin diğer bölgeleri için aranılan nitelikte Damızlık Koç Koyun Tedarik Merkezi olması öngörülmektedir.

İlimizde 42 üretici ile 36 yerleşim biriminde (iki Şarköy merkez birisi Hayrabolu Merkezde olmak üzere) 33 köy ve 7 İlçeyi kapsayan yetiştirici ile muvafakatname ve projeye katılım sözleşmesi imzalanmıştır. Buna göre 4830 anaç ve 77 koç ile proje başlatılmıştır. 31 Aralık itibarıyla 4374 kuzu ve 77 koç için destekleme ödemeleri yapılmıştır. 2016'dan itibaren koç katım döneminde planlama yapılacak işletmelere el kantarları tedarik edip yetiştiricilere dağıtarak P.T.E.'nin hizmet alımı ya da araç satın alınarak düzenli işletme ziyareti veri eldesi, takibi, kaydı öngörülmektedir. Buna göre verim ve doğum kaydı tutulan sürülerde doğum verisi dışında en az bir tartım verisi alınan her yavru başına 35 TL destek söz konusu olmaktadır.

Doğum kayıtları taban sürü adına verilen Ana- yavru şeklinde yapılmaktadır. Elit sürü adı verilen gruplar ise ana- baba-yavru (Doğan yavrunun doğum tarihi, cinsiyeti, ana- baba-yavru kulak numaraları) şeklinde yapılmaktadır. Böyle sürülerde doğan yavrunun doğum tarihi, cinsiyeti, ana- yavru kulak numaraları alınmaktadır.

İki sürü arasındaki farklılıklar seçime (pedigri) bilgilerinde eğer doğan yavrunun ana babası biliniyorsa bu çeşit bireyler elit sürü içerisinde kabul edilmekte ve alınan destek miktarı farklı olmaktadır. Taban sürüler, babanın bilinmediği ana-yavru kayıtlarının tutulduğu sürülerini tanımlamaktadır. Böyle bir ayrımın sebebi ise, elit sürülerdeki seleksiyon isabet derecesinin taban sürülerden daha yüksek olmasıdır.

ÇAYIR VE MERALARIN DURUMU, ÖNEMİ VE MERA ISLAHININ YARARLARI

▪ Prof. Dr. Yaşar KARADAĞ

▪ Arş. Gör. Mahir ÖZKURT

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Tarla Bitkileri Bölümü, Tokat

Alınan tedbirlere rağmen bir türlü istenilen seviyelere ulaşamayan hayvancılığımızın en önemli sorunu olan yıllık 25 milyon ton civarındaki kaba yem açığının en ucuz temin edilebileceği yerler; çayır-meralarla birlikte yaylak ve kışlaklarımızdır. Çayır ve meralarımızın, üzerinde dikkatle durulması gereken bir diğer faktör ise erozyonun önlenmesinde oynadığı roldür.

Meralar aşırı ve düzensiz otlatılması sonunda, kalite ve vasfını kaydederek erozyona açık alanlar haline gelmektedir. Ülkemizde meydana gelen erozyonun başlangıç noktalarını birçok yerde mera alanları oluşturmaktadır.

1. Çayır ve Mera Ne Demektir?

1.1. Çayır: Çayırlar genellikle düz ve taban suyu yüksek olan taban arazilerde teşekkül etmişlerdir. Toprak uzun süre nemli olduğundan bitki örtüleri sık ve yüksek boyludur. Dolayısıyla bitki örtülerinde mezofitler (suyu seven bitkiler) hakim durumdadır. Sık ve yüksek boylu olan bitki örtüleri sıkı bir çim kapağı meydana getirerek toprağı sıkıca tutar. Aktif büyüme döneminde yapraklar tüm yüzeyi kapatır. Biçilerek değerlendirilen bu alanlardan elde edilen ot kış aylarında hayvanlara verilir. Toprak yaklaşık biçim zamanına kadar ıslak olduğundan otlatma açısından elverişli değildir. Bu dönemde yapılacak otlatma hayvanların çiğnemesinden dolayı toprağın sıkışmasına, bu da toprak strüktürünün bozulmasına neden olur. Çayır toprakları mera topraklarına göre; organik maddece daha zengin, pH'sı daha düşük ve su bilançosu daha yüksektir.

1.2. Mera: Çayırların aksine taban suyunun bulunmadığı veya derinde olduğu meyilli ve engebeli alanlarda teşekkül etmişlerdir. Engebe sebebiyle yağış sularının bir kısmı sızarak veya yüzey akışıyla kaybolur. Buraların toprakları sığ, kumlu veya çakıllı ve su tutma kapasitesi düşüktür. Yağışlı dönemin

haricinde toprak kurudur. Genellikle su, bitkiler için yeterli değildir. Bitki örtüleri seyrek ve kısa boyludur. Dolayısıyla açık vejetasyona sahiptirler. En iyi değerlendirme şekli otlatmadır.

2. Çayır ve Meraların Durumu

2.1. Dünya'da Durum : Dünyada karalar yaklaşık 13 milyar hektar alan kaplar. Bu alanlarda iklim faktörlerindeki (özellikle sıcaklık ve yağış) değişikliğe bağlı olarak çok farklı bitki toplulukları teşekkül etmiştir. Belirli bir bölümünde de doğal örtüler bozularak toprak işlemeli tarım alanları oluşturulmuştur. Çayır-mera bitki örtüleri daha ziyade 250-1000 mm yıllık yağış toplamı ve 0-26°C ortalama sıcaklığa sahip yörelerde yayılış gösterirler. Bunların dışında çöl, savan, orman ve tundra gibi yaşam alanları da kısmen hayvan otlağıdır. Bazı tarım alanları da hasat öncesi veya sonrasında otlatılarak değerlendirilir. Bütün bunlar dikkate alınarak yapılan en iyi tahminlere göre mera ekosistemleri dünyadaki karaların yaklaşık %50'sini kaplar. Bu tahmin meraların insanlar için ne kadar önemli olduğunu gösterir. Meralar evcil hayvanların yem ihtiyacının takriben %70'ini sağlamaktadır (Brown ve Thorpe, 2008).

Dünyada toprak işlenerek tarım yapılan alanlar 1,381 milyar ha

ile toplam alanın %10,8'ine tekabül eder. Oysa sadece otlatılarak değerlendirilen gerçek doğal meralar yaklaşık 3,357 milyar ha (%26,0) alan kaplamaktadır. Kıtalar itibarıyla en geniş mera alanı %45,4 ile Okyanusya'da yer alır. En az doğal çayır-meralara (%8,1) ise Avrupa'da rastlanılır.

2.2. Türkiye'de Durum

Türkiye'de arazi niteliğine göre çayır ve mera alanları 14.616.687 hektarlık yüzölçümü ve %18,8'lik oran ile geniş bir yer kaplar. Bu alanın 1.449.313 hektarını çayırlar ve geri kalan 13.167.375 hektarını da meralar oluşturur (DİE, 2001). Bu durumda, çayırların payı %9,92, meraların payı ise %90,08'dir. Ülkemizde otlak alanlar devamlı azalmıştır. Bu gün önemli bir mera arazisi bitki örtüsünü yitirdiği için diğer araziler grubunda gösterilmektedir. Bu denli geniş arazinin bitki örtüsünden yoksun olması en önemli sorunlarımızdandır.

Çayır ve mera alanlarının bölgelerimizdeki dağılımı düzensizdir. Bazı bölgelerimizde çayır-meralar yoğunluk kazanarak temel tarım kolu durumuna geçerken, diğerlerinde önemsiz düzeylerde kalmaktadır. Toplamda en fazla çayır-mera alanı %34,8 oranla Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunur. İç Anadolu Bölgesi ise %24,8'lik

İbrahim Gündoğdu

oran ile ikinci sırayı işgal eder. Karadeniz ile Güneydoğu Anadolu Bölgeleri %13.0 ve %12.7 oranlarıyla birbirlerine yakın değerlerde üçüncü ve dördüncü sıralan almaktadırlar. Diğer sahil kuşaklarımızdaki (Marmara, Akdeniz, Ege) çayır ve meralar %7.8-6.8 gibi düşük bir orana sahiptir.

DİE'nin (2001) Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre, Türkiye'de toplam alana oranı bakımından en fazla çayır-mera alanı Erzurum'da (%57,37) bulunur. Bunu sırasıyla Ardahan (%50,76) ve Ağrı (%47,71) takip eder. Ayrıca Türkiye'de en fazla ve verimli çayırlara yine Doğu Anadolu'da yer alan Ağrı'da rastlanır. Burada çayırlar il yüzölçümünün %16,76'sını kaplamaktadır. Bingöl, Muş, Iğdır ve Ardahan çayırların yaygın olduğu diğer illerimizdir. Adı geçen iller aynı zamanda Türkiye'de mera hayvancılığının en yaygın yapıldığı, buna karşılık toplam sığır varlığı içerisinde yerli hayvanların ağırlıkta bulunduğu yöredir. Bu durum Doğu Anadolu'da az yoğun hayvancılığın hakim olduğunu gösterir.

3. Türkiye'de Çayır ve Mera Alanlarındaki Değişmeler

Türkiye'de çayır ve mera alanları yıllardan beri süren hatalı kullanımlar sonucu giderek azalmıştır. 1950 yılında 37,9 milyon ha olan çayır-mera alanı 2000'de

12,4 milyon hektara düşmüş; yapılan son istatistiklerle de 2009 yılında 14,6 milyon hektar olarak tahmin edilmiştir. Bu azalma başlangıçta işlenen tarım alanı, sonra orman alanı, daha sonra da diğer araziler lehine olmuştur.

Bu alanlardaki önemli ilk azalma 1950-1960 yılları arasında 9 milyon ha civarındaki çayır ve meraların sürülerek toprak işlenen tarım alanlarına dönüştürülmesi şeklinde olmuştur. Bu durum, bu dönemlerde artan gıda ihtiyacının olması gereken birim alandan üretimi artırma yerine, daha geniş alanların tarıma açılmasıyla karşılanmaya çalışılması ve ABD'den Marshall yardımı adı altında hızlı traktör girdisinin sağlanması ile gerçekleştiği söylenebilir.

Çayır mera alanlarındaki ikinci grup azalma 1960-1970 yılları arasında olmuştur. Bu dönemdeki mera arazisi aleyhine 8 milyon alanın değişimi 1969 yılında Orman Bakanlığının kurulması ile ortaya çıkmıştır. Bu tarihte bu miktar çalılık (fundalık) mera alanı orman alanı olarak nitelik değiştirmiştir. Böylece rakamsal olarak çayır ve meralar azalmış, buna karşılık orman alanları yükselmiştir.

Mera alanlarının 9 milyon hektar kadarı da 1990'lı yıllarda nitelik değişikliğine uğramıştır. Bu durum yeterli bitki örtü-

sünden yoksun alanların diğer araziler grubuna aktarılması şeklinde olmuştur. Sonuçta hızlı bir mera istilası doğmuştur.

4. Meraların Önemi

Alınan tedbirlere rağmen bir türlü istenilen seviyelere ulaşamayan hayvancılığımızın en önemli sorunu olan yıllık 25 milyon ton civarındaki kaba yem açığının en ucuz temin edilebileceği yerler, çayır-meralarla birlikte yaylak ve kışlaklarımızdır.

Çayır ve meralarımızın, üzerinde dikkatle durulması gereken bir diğer faktör ise erozyonun önlenmesinde oynadığı roldür.

Meralar aşırı ve düzensiz otlatma sonunda, kalite ve vafını kaybederek erozyona açık alanlar haline gelmektedir.

Ülkemizde meydana gelen erozyonun başlangıç noktalarını birçok yerde mera alanları oluşturmaktadır.

Gerek tarımsal yapı ve gerekse ekolojik denge açısından büyük önem arz eden meraların önemini kısaca şöyle gruplandırabiliriz.

1- Ekolojik sistemde bitki, temel faktör olup, bitkisiz insan ve hayvan yaşamı düşünülemez.

2- Hayvanlar için (yaban dahil) önce yaşam alanı ve önemli bir yem kaynağıdır. Hayvan beslemede en ekonomik değerdir.

3- Toprak ve su muhafazasında önemlidir.

4- Su kaynaklarının oluşumu, gelişimi ve kalitesini olumlu yönde etkiler.

5- Çayır ve meralar ormanlardan sonra erozyonu en fazla önleyen alanlardır.

6- Meraların büyük çoğunluğu (%87) V-VII. sınıf araziler olup marjinal alanlardır. Bu alanları en ekonomik şekilde koruyan bitki örtüleri, çayır ve meralardır.

7- Yeryüzünün ısınmasında sera etkisinin azalmasıdaki etkin rolleri ile

8- Önemli karbon yutağı konumundaki alanlardır.

9- Temiz hava kaynaklarıdır

10- Kırsal kesimin yakacak ihtiyacına katkı sağlamaları yönüyle

11- Biyolojik çeşitlilik, gen merkezi ve rekreasyonel alan konumundadırlar.

12- Ekonomik değerleri, katkıları olarak sıralanabilir.

5. Mera Islahı ve Yararları

5.1. Mera Islahı: Meraların verim ve kalitelerini yükseltmek, otlayan hayvanların üretilen ottan (yem) daha çok ve daha kolay yararlanmalarını sağlamak amacıyla mera üzerinde kurulan tesisler ve yapılan düzenleme ve uygulamalar şeklinde tanımlanabilir. Mera ıslahında amaç, hayvanın ihtiyaç duyduğu kaliteli kaba yemin en ucuz, en kaliteli ve verimli bir şekilde karşılanmasıdır.

5.2. Mera Islahının Yararları

Tekniğine uygun olarak uygulanan bir ıslah metodu aşağıda belirtilen faydaları beraberinde getirmektedir.

1- Verim artışı: Mera ıslahının en önemli hedeflerinden birisi yem üretiminde artış sağlamaktır. Vejetasyonun özellikleri, iklim durumu, toprak ve topoğrafik yapı dikkate alınarak uygun bir metotla ıslah edilmesi ile verimde önemli artışlar sağlanabilmektedir. Nitekim Erzurum şartlarında sadece gübreleme ile meralarda verimin %

100-150 oranında arttırıldığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde suni mera tesisinde verimin 3 katına çıkarılabileceği vurgulanmaktadır.

2- Yem kalitesinin yükseltilmesi:

Uygun ıslah metoduyla verim artışı yanında elde edilen yemin kalitesi de önemli oranda yükseltilmektedir. Botanik kompozisyona uygun olarak yapılan gübrelemelerde otun ham protein, mineral madde ve hazmolunabilirlik oranında önemli artışlar görülebilmektedir.

3- Hayvansal ürün miktarında artış:

Islah uygulamaları sonucu gerek verim ve gerekse kalitedeki yükselme o vejetasyonu değerlendiren hayvanların verimine yansımaktadır.

4- Hayvanların sevk ve idaresini kolaylaştırır:

Mera üzerinde tesis edilen içme suyu tesisleri, mera yolları, mera çitleri, gölgelikler ve hayvan barınakları gibi yapı ve tesisler, hayvanların sevk ve idaresini kolaylaştırarak gerek üniform otlatmayı sağlamakta ve gerekse hayvansal ürün miktarında artışlar sağlamaktadır.

5- Hayvanlarda zehirlenme ve hastalık zararları azalır:

Yabancı ot mücadelesi ile özellikle zehirli bitkilerin hayvanlarda ortaya çıkaracağı zehirlenmeler en aza indiği gibi, meradan hayvanlara bulaşabilen hastalıklar da kontrol altına alınabilmektedir. Bazı yabancı otlar birçok hastalık ve zararının konukçusu durumundadır. Bunların yok edilmesiyle bu hastalık ve zararlıların da yayılmaları önlenmiş olur.

6- Havzalarda su verimi artar: Yağış sularının yüzey akışa geçmeden toprağa intikal etmesini sağlayan en önemli mekanizma toprağın iyi bir bitki örtüsüyle kaplı olmasıdır. Mera ıslahıyla bitki örtüsünde meydana gelen iyileşme havzaların su potansiyellerini de artıracaktır.

7- Erozyonun önlenmesi: Bitki örtüsünün güçlendirilmesiyle mera toprağı su ve rüzgar erozyonuna karşı önemli oranda korunmuş olacaktır.

8- Yangın tehlikesinin azaltılması: Özellikle orman altı meralarda yangın şeritleri oluşturularak uygun bir mevsimde

orman altındaki bitki artıklarının yakılmasıyla daha sonra çıkabilecek yangın tehlikesi azaltılabilmektedir.

9- Diğer faydaları: Mera ıslahı sonucu daha önce faydalanılmayan mera kesimlerinin otlatmaya açılması, başta av hayvanları olmak üzere yabani hayatın canlandırılması, bitkiden yoksun alanların bitki ile kaplanması, toprak-su muhafazası ile akarsulara daha temiz su sağlanması ve bölgenin peyzajını güzelleştirerek rekreasyon imkanları sağlanabilmektedir.

Kaynaklar

Altın, M., Gökkuş, A., Koç, A., 2005. Çayır Mera Islahı T. C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Ankara.

Altın, M., Gökkuş, A., Koç, A., 2011. Çayır ve Mera Yönetimi. T. C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 1. Cilt (Genel İlkeler), Ankara.

Bakır, Ö., 1985. Çayır-Mera Amenajmanı. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları : 992, Ders Kitabı : 292, Ankara.

Bakır, Ö., 1985. Çayır ve Mera Islahı. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları : 947, Ders Kitabı : 272, Ankara.

Brown, J. R., Thorpe, J., 2008. Climate Change and Rangelands : Responding Rationally to Uncertainty. Rangelands, 3 : 3-6.

DİE, 2001. Genel Tarım Sayımı. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara.

Gençkan, M. S., 1985. Çayır-Mera Kültürü, Amenajmanı, Islahı. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları No: 483, Bornova, İzmir.

Tosun, F., Altın, M., 1986. Çayır-Mera-Yayla Kültürü ve Bunlardan Faydalanma Yöntemleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yayınları Yayın No: 9, Samsun.

Tükel, T., Hatipoğlu, R., 2005. Çayır-Mera Amenajmanı. Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Genel Yayın No: 191, Ders Kitapları Yayın No: A-59, Adana.

TERCİHİMİZ "KUZU" MU "KOYUN" MU "DANA" MI?

Gülhan Kara

Gurme Yazar, Yemek Danışmanı

www.gulhankara.com / gulhankara@gmail.com

Özellikle Kurban Bayramlarında gündeme gelen kavurma, ciğer tava gibi geleneksel lezzetler maalesef evlerde de restoranlarda da giderek kayboluyor. Anne usulü kuru köfte, sarımsaklı çemenli sucuk köfte, unlu köfte unutulurken kıkırdak ve iç yağın lezzetini ise genç kuşak hiç tatmadı.

Son yıllarda kırmızı et tüketimi giderek artmasına rağmen çoğunlukla büyükbaş hayvan etleri tüketiliyor. Dana sote, şiş, ızgara, haşlama, kıyma (köftelik ya da yemeklik). Evde yapılan etli türlüde de restoranda yenilen ve koyun etinden yapılması gereken kıyma kebablarda bile dana eti kullanılıyor. Çalışan kesim şehir yaşamında yemeklerini dışarıda yiyor ve et olarak yedikleri de her gün ya dana ya da tavuk oluyor. Oysa et kıymetli bir gıdadır ve dengeli beslenme açısından da lezzetli ve doyurucu olma açısından da sebzeyle, ekmele dengeli olarak yenmelidir. Eskiden böyle her gün et yenmezdi, yenemezdi. Kasaptan belli aralıklarla ev için yemeğine göre et alınırdı ve bu etler de genellikle koyun eti olurdu. Sağlıklı ve lezzetli olan da zaten koyun ve keçi etidir. Günümüz kuşağı bizim kadar şanslı değil, çünkü bu değerli koyun ve keçi etinin lezzetini bilmiyorlar. Elbette bilenler de var.

İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde yaşayan kalabalık nüfustan bahsediyorum.

Adana'da büyümüş ve aslen de Rumeli göçmeni olduğumdan kendimi bildim bileli et deyince aklıma gelen "kuzu" değil "koyun" etidir. Kasaptan kuzu kuşbaşı diye aldığınız, kebabçıda kuzu şiş olarak yediğiniz etler, ekmeğinizin arasındaki kuzu kokoreç hep koyundandır aslında... Kuzu tabiri yerleşmiş gidiyor. Bir kısım insan "koyun eti kokar, ben yemem" diyor, bir kısım insan da "kuzulara acıyorum, yiyemem" diyor. Mantıklı olarak bir düşünün bakalım diyorum, bildiğimiz bir kuzudan kaç kilo et alabilirsiniz ve o et kaç kişiye yeter? Böyle bir şey olmadığını kasaplardan, marketlerden satın aldığımız, evde pişirdiğimiz ya da kebabçılarda, restoranlarda yediğimiz etlerin, besili ve uygun yaşa ve kiloya gelmiş koyunların eti olduğunu her fırsatta vurgulamaya çalışıyorum. Tandır ya da kuyu kebabı olarak yediğiniz etlerin lezzetini bir düşünün... Çoğunlukla koyun eti yenilen Adana, Gaziantep, Mersin, Hatay gibi Güney ve Güneydoğu illerinde sokaklar bile mis gibi kebab, ciğer, köfte kokar.

Kavurma lezzeti

Kavurmadan bahsetmek için biraz geriye gidip eski

Kurban Bayramlarında yapılanlardan bahsetmek istiyorum: Kesilen etler, kemikler ve sakatat ayrı ayrı konur ve dinlenmeye bırakılır. Eğer koyun kesilmiş ise kavurmalık olarak koldan veya buttan kuşbaşı doğranır. Kuyruk yağından 1kg'a 200-250 gr gelecek şekilde doğranır. Dana kesilmiş ise sırttan ve hafif yağlı kaburga kısmından kuşbaşı kavurmalık doğranır. Etin miktarına göre de 3'te 1 oranında iç yağı doğranır. Dana ya da koyun her iki etin içine ilave edilmek üzere biraz ciğer, biraz yürek ve biraz da böbrek doğranırdı. Asıl "Kurban Kavurması" da bu karışık olan kavurmadır. Et çok taze olduğundan doğal olarak pişerken sertleşir. Yumuşak olması için kavurma tavaına önce iç yağ veya kuyruk yağı konur ve kavurmaya başlanır. Yağlar eridikçe küçülür ve küçülen parçalar giderek altın sarısı renk alarak kıtırlaşır. Buna da "kıkırdak" denir. (Kıkırdak

Kasaptan belli aralıklarla ev için yemeğine göre et alınırdı ve bu etler de genellikle koyun eti olurdu. Sağlıklı ve lezzetli olan da zaten koyun ve keçi etidir. Günümüz kuşağı bizim kadar şanslı değil, çünkü bu değerli koyun ve keçi etinin lezzetini bilmiyorlar. Elbette bilenler de var. İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde yaşayan kalabalık nüfustan bahsediyorum.

...
*Kasaplardan,
 marketlerden satın
 aldığımız, evde
 pişirdiğimiz ya
 da kebabçılarda,
 restoranlarda
 yediğimiz etlerin,
 besili ve uygun
 yaşa ve kiloya
 gelmiş koyunların
 eti olduğunu her
 fırsatta vurgulamaya
 çalışıyorum. Tandır
 ya da kuyu kebabı
 olarak yediğiniz
 etlerin lezzetini
 bir düşünün...
 Çoğunlukla koyun
 eti yenilen Adana,
 Gaziantep, Mersin,
 Hatay gibi Güney ve
 Güneydoğu illerinde
 sokaklar bile mis
 gibi kebab, ciğer,
 köfte kokar...*

konusuna yazımın devamında daha ayrıntılı olarak değineceğim.) Kıkırdaklar oluşup tavada yağ birikince doğranmış olan kuşbaşı etler ilave edilir. Yüksek ateşte karıştırılarak kavurmaya başlanır. Bazı yörelerde içine soğan, biber, domates doğranır, "Çoban Kavurma" olur. Ancak kurban kavurmasında sebze olmaz. Etler suyunu salıp çekmeye başladığı aşamada tuz, kekik, karabiber atılır. 1-2 diş sarımsak ve 1-2 defne yaprağı da hem lezzet katar hem eti yumuşatır. Bu aşamadan sonra ateş kısılır ve kavurma pişmeye devam eder. Doğranmış olan sakatat ise yani ciğer, böbrek ve yürek de aynı şekilde bir miktar iç yağ ve bir miktar sıvı yağ ile başka bir tavada kavrulur. Et kavurmasına eklenip güzelce karıştırılır. 5-10 dk kadar da hepsi birlikte piştikten sonra servis yapılır. Hemen sofraya kurulur kavurma servis edilir. Yanında pilav ve ayran olur. Heyecanla ve artık neredeyse herkesin karnı zil çalar vaziyetteyken oturlan kalabalık sofrada o kavurmanın tadına doyum olmaz. Eğer

kurban kesilmeyecekse bir gün önceden kasaptan kavurmalık et alınır ve çoban kavurma olarak evde pişerdi. Kurban kesilmemiş olsa bile bayramın birinci günü mutlaka kavurma yapılırdı.

Bizim aile Rumeli-Balkan kültürünü taşıdığı için bayramda kurban etinden mutlaka köfte yapılır. Kesilen kurban etlerinden köftelik kısmı ayrılır ve bayramın 2. günü kasapta çektilerle kıyma yaptırılır. Benim çocukluğumda elle çevrilen bir kıyma makinemiz vardı. Rahmetli dedem çekerdi kıymayı. Sonraları biraz babam devam etti. Kasapların elektrikli otomatik ayarlı kıyma makinelerinde bu iş çok daha kolay ve hızlı olamaya başlayınca bizim kurban etleri de kıyma olmak için kasaba gitmeye başladı. Kıyma hazır olunca içine biraz kuru ekmek içi, soğan, tuz ve baharat eklenip yoğrulur. Ancak et taze olduğundan biraz yapışır ve dağılmaya meyillidir. Bu nedenle de köfteler şekillendirilip her iki tarafı da una bulanır. Bir tepsiye dizilir. 10-15

dakika bekletilir. Yağda kızartılarak pişirilir. Çok da lezzetli olur. Un, köfteye hem renk verir hem de kıtırılık yapar. Koyun etinden köftenin kokusunu duyan gelir.

Kurban etleri konu komşuya dağıtıldıktan sonra kalan kısmı günümüzde belli miktarlar halinde derin dondurucuya atılıyor. Eskiden ise farklı muhafaza etme yöntemleriyle saklanırdı. Kavurma tarifine benzer şekilde kavurma yapılır kavanozlara basılır ve yemeklerde, pilavlarda kullanılmak üzere kilerde saklanırdı. Yani et konservesi yapılırdı. Küçük kuşbaşı doğranan etler kavrulur. Kuyruk yağı ve iç yağlar doğranıp kavrulur yağ eritilir. Kavrulmuş etler kavanoza doldurulup üzerinde 1 parmak boşluk bırakılır. Elde edilen kıkırdak yağı üzerine doldurulur ve ağzı kapatılır. Etler yağ ile birlikte donar. Görüntü ve lezzet aynı günümüzde marketlerden aldığımız kavurma gibi olur.

Bir miktar da sadece yağ ayrılır. Pişen sebzeli etli yemeklere, pilavlara bu yağdan kaşığın ucuyla da olsa eklenildiğinde müthiş bir lezzet katar. Hemen akla peki sağlıklı mı? Sorusu geliyor. Evet, çünkü bu yağ oda sıcaklığında hemen erimeye başlar. Yağ elde edilirken çıkan kıkırdaklar ise sıcak sıcak ekmek arası yapılır yenir. Çöp şiş ya da ciğer çöp şiş yerken her iki parça etin-ciğerin arasını da 1 parçacık da kuyruk yağı konmasının sebebi de pişerken et-ciğer kurumasın, yumuşak kalsın ve lezzet kalsın diyerdir.

Evlerde sucuk yapma geleneği az da olsa kırsal kesimde halen devam ediyor. 5-6 yaşlarımda iken bizim evde yapılan sucuklar da sanırım yapımına şahit olduğum son ev yapımı sucuklardı. Aslında kurban kesimi özellikle pastırma yazı denilen kasım ayı sıcaklarına

ve ayazına denk geldiği zaman sucuk yapımı ya da et kurutmak için en uygun zamandır. Kıyma makinesinden geçirilen etler sirke ile dezenfekte edilmiş bağırsaklara sıkıca doldurulur. Bükme yani kangal yapıp bağlanır ve havadar ortama asılarak kurutulurdu. Keza kalabalık aileler de kış boyunca

tüketmek üzere pastırma yazı döneminde bir koyun keserler ve az önce bahsettiğim yöntemlerle eti işleyip muhafaza ederlerdi. Artık bunları kimse yapmıyor. İşkembe, ciğer, böbrek, paça, kelle gibi sakatatlar da giderek terk ediliyor. Oysa kemik, eklem ve zihinsel sağlık açısından son derece faydalı

olan bu besinleri beslenme uzmanları da belli aralıklarla tüketmemiz gerektiğini söylerler. Türk mutfak kültüründe sofrada et deyince koyun, keçi vardır. Tavuk, hindi, kaz da vardır. Sizlerle kavurma, köfte ve ciğer tava tariflerimi paylaşarak yazımı tamamlıyorum. Afiyetle, sağlıcakla kalın.

KAVURMA

Gerekli malzeme:

1 kg kuşbaşı koyun eti
200 gr kuyruk yağı
Tuz, karabiber, kekik,
kırmızı toz biber
2 diş sarımsak

Küçük doğranmış kuyruk yağını tavada kavurmaya başlayın. Tavada yağ birikip kıkırdaklar oluşunca etleri ilave edin. Yüksek ateşte kavurmaya başlayın. Etlerin rengi dönünce ateşi biraz kısip kavurmaya devam edin. Et suyunu salıp çekmeye başlayınca tuz, doğranmış sarımsak ve baharatları ilave edin. Karıştırıp pişmeye bırakın. Dana eti ile yaparsanız yumuşak olması için bu aşamada 1 bardak kadar su ekleyin ve suyu uçana kadar pişirin. Çoban kavurma olması için etler piştikten sonra doğranmış 1 soğan, 2-3 sivri biber ve 2 domates ilave edip 10 dk daha kavurun. Afiyet olsun.

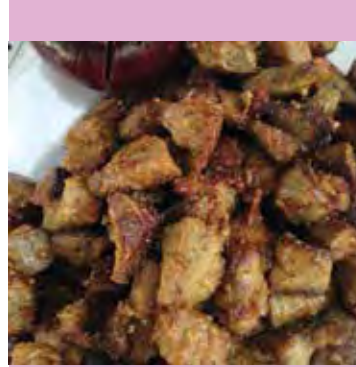

SUCUK KÖFTE

Gerekli Malzeme:

500 gr köftelik dana kıyma
500 gr köftelik koyun kıyma
4 diş sarımsak
1 adet rendelenmiş k.soğan
1 küçük yumurta
2 kaşık galeta unu
1 çay kaşığı kimyon
1 tatlı kaşığı kekik
1 tatlı kaşığı acı pul biber
1 tatlı kaşığı kırmızı toz biber
1 tatlı kaşığı biber salçası
Tuz, karabiber

Malzemenin hepsini kıymalarla birlikte geniş bir kapta yoğurun. Köfte harcını 15-20 dk dinlendirin. Elinizle ceviz iriliğinde parçalar alıp yuvarlayın ve biraz yassıltıp kızgın yağda kızartın. Yanında pilav, salata ve cacıkla servis yapın. Afiyet olsun.

CİĞER TAVA (Arnavut Ciğeri)

Gerekli Malzeme:

Yarım kg kuşbaşı dana veya kuzu ciğer
1 su bardağı un
2-3 yemek kaşığı sıvıyağ
2 diş sarımsak
1 çay kaşığı kırmızı toz biber
1 tatlı kaşığı kekik
Tuz, karabiber, kimyon

Ciğerleri soğuk suda 20 dk bekletip yıkayın ve süzün. Bir mutfak poşetine unu koyun. Süzölmüş ciğerleri poşete atıp poşeti sallayarak ciğerlerin una bulanmasını sağlayın. Yağı geniş bir tavada ısıtın. Ciğerlerin ununu silkeleyip (süzgeç kullanabilirsiniz) kızgın yağa atın ve kavurmaya başlayın. Kıyılmış sarımsağı ekleyin. Rengi dönünce toz biber, kekik ve karabiber serpin. Ciğerler pişince büyük bir servis tabağına alın ve hemen üzerine tuzunu serpin. İsteğe göre kimyon ve acı pul biber de eklenebilir. Yanında kuru soğanla servis yapın. Afiyet olsun.

...
Kalabalık aileler de kış boyunca tüketmek üzere pastırma yazı döneminde bir koyun keserler ve az önce bahsettiğim yöntemlerle eti işleyip muhafaza ederlerdi. Artık bunları kimse yapmıyor. İşkembe, ciğer, böbrek, paça, kelle gibi sakatatlar da giderek terk ediliyor. Oysa kemik, eklem ve zihinsel sağlık açısından son derece faydalı olan bu besinleri beslenme uzmanları da belli aralıklarla tüketmemiz gerektiğini söylerler. Türk mutfak kültüründe sofrada et deyince koyun, keçi vardır.

IGA 2016

12. ULUSLARARASI KEÇİCİLİK KONFERANSI

25 - 30 Eylül 2016, Antalya

Başkan
Doç. Dr. İrfan Daşkiran
Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Nazan Koluman

Önemli Tarihler

- Bildiri Özet Gönderimi Son Tarihi
01 Mart 2016
- Bildiri Özeti Kabul İlan Son Tarihi
01 Haziran 2016
- Erken Kayıt Son Ödeme Tarihi
15 Haziran 2016
- Tam Metin Gönderimi Başlangıç Tarihi
01 Temmuz 2016
- Bildiri Yazarı Kayıt Ödemesi Son Tarihi
01 Temmuz 2016

Bilimsel Konu Başlıkları

- Üretim sistemleri
- Beslenme ve besleme sistemleri
  - Genetik ve İslah
  - Üreme teknolojisi
- Sürdürülebilir hayvansal üretimde Patoloji, hastalıklar ve keçi sağlığı
- Konvansiyonel ve organik sistemlerde süt ve süt ürünleri
- Konvansiyonel ve organik sistemlerde et, kıl ve diğer ürünler
- Keçi yetiştirmede ve ürün işlemede mekanizasyon kullanımı ve yenilikler
- Ekonomi, Sosyoloji ve keçi değer zinciri

Organizasyon Ofisi

www.icg2016.org

Konferans Merkezi

ARBER
Profesyonel
Kongre Hizmetleri
Tel: +90 312 441 0700
Faks: +90 312 441 0701
www.arber.com.tr
arber@arber.com.tr

IGA
International
Goat Association

kervansaray

ÇOBANLIK MESLEĞİNE KADINLAR RENK KATACAK

Erkek mesleği olarak kabul edilen çobanlığa artık kadın eli değiyor. Zonguldak'ta 'Sürü Yöneticiliği' adıyla açılan çobanlık kursu ve eğitimde, Sirttanına çobanların mesur keçi burkısı kepe-neği giyecekleri mi bilimlere ancak üretme katılmak isteyen kadın çobanlar, dersleri ilgilie takip ediyor.

ADILAN KARABACAK ZONGULDAK
11 ilin tarım alanında faaliyet gösteren kadınlar birliği, kadınların mesleğe berrak olarak katılmalarını sağlamak amacıyla eğitim programları düzenliyor. Kadın çobanlar Zonguldak'ta da bu eğitim programına katılmaya başladılar. Kadın çobanlar Zonguldak'ta da bu eğitim programına katılmaya başladılar. Kadın çobanlar Zonguldak'ta da bu eğitim programına katılmaya başladılar.

Hayvan yetiştiriciliği ve veterinerlik alanlarında kadınların katılımını sağlamak amacıyla düzenlenen eğitim programları, kadınların mesleğe berrak olarak katılmalarını sağlamak amacıyla düzenlenmektedir. Kadın çobanlar Zonguldak'ta da bu eğitim programına katılmaya başladılar. Kadın çobanlar Zonguldak'ta da bu eğitim programına katılmaya başladılar.

"Namlı Keçi Honamı" yeni bir keçi irki

Mezopotamya Üniversitesi Veteriner Fakültesi Zooteknik Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Mustafa Saito ve ekibinin yaptığı bilimsel çalışmalarla geliştirilen yeni keçi ırkı, 'Namlı Keçi Honamı' olarak adlandırıldı. Bu keçi ırkı, yüksek verimlilik ve dayanıklılık özellikleriyle dikkat çekmektedir. Araştırmacılar, bu ırkın diğer keçi ırklarına göre daha fazla süt verimi sağladığını ve hastalıklara karşı daha dayanıklı olduğunu belirttiklerini ifade ettiler.

"Halk Elinde İslah"ta başarı sağlandı

Ankara İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Hasan Kılıncı, Ankara'nın damızlık ihtiyacını karşılaması ve gen kaynağını koruması için yürütülen "Halk Elinde İslah" projesi kapsamında, damızlık olarak seçilen koç ve teke adaylarını satın alarak kesilmesinin önüne geçtiklerini bildirdi. Kılıncı, Türkiye'de "damızlık hayvan" biriciminin yeterli kadar gelişmesi nedeniyle her yıl binlerce damızlık kalitesindeki küçükbaş hayvanın kesildiğini belirtti. Birlik olarak 5'1 Ankara Keçisi, 2'si Anadolu Merinosu ve 1'i Akkaraman koyunu olarak 3 yıl içinde toplam 8 halk elinde ıslah projesi yürütüldüklerine dikkati çeken Kılıncı, birlik olarak proje kapsamında damızlık vasfı bulunan koç ve teke adaylarını satın aldıklarını ifade etti. Kılıncı, Ankara'nın damızlık ihtiyacını karşılaması ve gen kaynağını koruması için yürütülen proje kapsamında damızlık olarak seçilen koç ve teke adaylarını satın alarak kesilmesinin önüne geçtiklerini kaydetti. Gelecek yıl damızlık materyali olarak bu koç ve tekelere seçilmesini teşvik edeceklerini altını çizen Kılıncı, "Büyükşehir Belediyesi ile görüşmelerimiz devam ediyor. Ufak bir katkı payı ile yetiştiricilere hibe olarak dağıtım yapılabilir. Bu teke ve koçlar sayesinde Ankara'daki sürülerin gen kalitesi ve verimi artacak hem yetiştirici hem de ülke ekonomisi kazanacak" değerlendirmesinde bulundu. (AA)

KARAOĞAÇAN'DA HAYVAN SAHİPLERİ BİLGİLENDİRİLDİ

Elaazığ İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Karaoğaçan İlçesinde küçükbaş üreticilere yönelik bilgilendirme toplantısı yapıldı. İlçe konferans salonunda düzenlenen bilgilendirme toplantısına Karaoğaçan İlçesinde küçükbaş hayvan yetiştiricileriyle sarpın birlikt üyeleri katıldı. Karaoğaçan ilçesinde küçükbaş hayvancılık sektöründe büyük önem taşıdığı vurgulandı. Karaoğaçan İlçesinde Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mehmet Yıldırım, son yıllarda ilçedeki küçükbaş hayvan potansiyelinin değerlendirilmesi noktasında ciddi çalışmaların devam ettiğini belirtti. 2016 yılında sürü yöneticisi kurslarının halk eğitim ve ilköğretim bünyesinde bölgede hayvancılık yapan işletmelerde desteklenmesi yönünde baypasın addlarını ifade etti.

TRAKYA'DA İSTİHDAM, İHRACAT VE REKABET ARTTIRILACAK Kıvrırcık Koyunu tescil edilecek

Nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan ve koruma altına alınan 'kıvrırcık koyun' ırkının geliştirilmesi için Türk Patent Enstitüsü'ne coğrafi işaret başvurusu yapıldı. Kıvrırcık Koyun ırkı, Trakya bölgesinde yaygın olarak yetiştirilen ve yüksek kaliteli et ve süt verimiyle bilinen bir ırktır. Bu ırkın tescim edilmesi, üreticilerin gelirlerini korumalarına ve ırkın neslinin tükenmesini önlemelerine yardımcı olacaktır. Türkiye Patent Enstitüsü, coğrafi işaret başvurularını değerlendirerek, bu ırkın koruma altına alınmasını sağlayacaktır.

KIRKLARELİ AA
Kırklareli'de Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, kadınların mesleğe berrak olarak katılmalarını sağlamak amacıyla eğitim programları düzenliyor. Kadın çobanlar Kırklareli'de de bu eğitim programına katılmaya başladılar. Kadın çobanlar Kırklareli'de de bu eğitim programına katılmaya başladılar.

1071 üreticiye sertifika verildi

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, İş Bulma Kurumu ve Halk Eğitim Merkezi İl Müdürlüğü'nün iş birliği ile 'Sürü Yönetimi Elemanı Benim' Projesi kapsamında kurslar devam ediyor.

Erzurum Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliğinde olan sinava 67 kursiyer katıldı. Kurstan 3 hafta sürdüğünü belirten Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Karan Doğan, "Bugünkü sinavımız 'Sürü yönetimi elemanı benim' projesi kapsamında 2015 yılı içerisinde 1071 üreticimize belgelerini teslim ettik. Bu kurumumuzda da 67 üyemize sınavlarını yapıp başarılı olduklarını hafta onlarında belgelerini teslim edip 2016 Mayıs ayı içerisinde bu belgeleri hak eden üreticilerimiz Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 300 anaç koyunu olan üreticimize 5 bin 8 sigorta parası verilecektir. Üreticilerimize hayırlı olsun, ürettikleri için emelinden ne geyirlosa en iyi şekilde yapmaya çalışıyoruz" dedi.

KADIN ÇOBANLARIN SEVİNCİ
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Zooteknik Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Mustafa Saito ve ekibinin yaptığı bilimsel çalışmalarla geliştirilen yeni keçi ırkı, 'Namlı Keçi Honamı' olarak adlandırıldı. Bu keçi ırkı, yüksek verimlilik ve dayanıklılık özellikleriyle dikkat çekmektedir. Araştırmacılar, bu ırkın diğer keçi ırklarına göre daha fazla süt verimi sağladığını ve hastalıklara karşı daha dayanıklı olduğunu belirttiklerini ifade ettiler.

KÜÇÜKBAŞ HAYVAN İSLAH PROJESİ 9 İLÇEDE HAYATA GEÇİRİLİYOR

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, İş Bulma Kurumu ve Halk Eğitim Merkezi İl Müdürlüğü'nün iş birliği ile 'Sürü Yönetimi Elemanı Benim' Projesi kapsamında kurslar devam ediyor. Erzurum Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliğinde olan sinava 67 kursiyer katıldı. Kurstan 3 hafta sürdüğünü belirten Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Karan Doğan, "Bugünkü sinavımız 'Sürü yönetimi elemanı benim' projesi kapsamında 2015 yılı içerisinde 1071 üreticimize belgelerini teslim ettik. Bu kurumumuzda da 67 üyemize sınavlarını yapıp başarılı olduklarını hafta onlarında belgelerini teslim edip 2016 Mayıs ayı içerisinde bu belgeleri hak eden üreticilerimiz Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 300 anaç koyunu olan üreticimize 5 bin 8 sigorta parası verilecektir. Üreticilerimize hayırlı olsun, ürettikleri için emelinden ne geyirlosa en iyi şekilde yapmaya çalışıyoruz" dedi.

DAMIZLIK KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI ŞEHVET AVCI: KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIĞI ÜLKE HAYVANCILIĞININ SİGORTASI

Çorum İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Şehvet Avcı, küçükbaş hayvancılığın ülke hayvancılığının sigortası olduğunu belirtti. Avcı, küçükbaş hayvancılığın sadece et ve süt üretimiyle sınırlı olmadığını, aynı zamanda turizm, eğitim ve sağlık alanlarında da önemli bir rol oynadığını ifade etti. Avcı, küçükbaş hayvancılığın ülke ekonomisine katkı sağladığını ve üreticilerin gelirlerini artırdığını belirtti. Avcı, küçükbaş hayvancılığın ülke hayvancılığının sigortası olduğunu belirtti.

HAYVAN İSLAH PROJESİ İMZALANDI

Tekirdağ İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği İl Halk Eğitim Müdürlüğü ile birlikte düzenlenen Hayvan İslahı Projesi kapsamında Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü briefing salonunda sözleşme imzalandı. İmza törenine İl Müdürü Zekeriya Şahin, İl Halk Eğitim Müdürü Oktay Ocal, Proje Teknik Sorumlusu Prof. Dr. Mehmet İhsan Soysal, Tekirdağ İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mehmet Çelebi ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Zekeriya Şahin katıldı. Sözleşme imzalandı.

ORDU DAMIZLIK KOYUN VE KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ TARAFINDAN 2014-2015 YILLARINDA AÇILAN "SÜRÜ YÖNETİCİ KURSLARI" NDA 400 ÇOBAN KURLARA KATILARAK "SÜRÜ YÖNETİCİ BELGESİ" ALDI

Orduda koyun ve keçi yetiştiricileri tarafından düzenlenen eğitim programları devam ediyor. Erzurum Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliğinde olan sinava 67 kursiyer katıldı. Kurstan 3 hafta sürdüğünü belirten Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Karan Doğan, "Bugünkü sinavımız 'Sürü yönetimi elemanı benim' projesi kapsamında 2015 yılı içerisinde 1071 üreticimize belgelerini teslim ettik. Bu kurumumuzda da 67 üyemize sınavlarını yapıp başarılı olduklarını hafta onlarında belgelerini teslim edip 2016 Mayıs ayı içerisinde bu belgeleri hak eden üreticilerimiz Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 300 anaç koyunu olan üreticimize 5 bin 8 sigorta parası verilecektir. Üreticilerimize hayırlı olsun, ürettikleri için emelinden ne geyirlosa en iyi şekilde yapmaya çalışıyoruz" dedi.

'Hükümet ciddi destek veriyor'

DAMIZLIK Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mahmut Aktürk, hayvan sayısının arttırılmasının hayvancılığın gelişmesine anlamına geleceğini söyledi. Nüfusumuz yüzde 80'inin tarım ve hayvancılıkla geçimini sağladığı Akarsu'da tarım ve hayvancılık önemli bir yer sağlıyor. Hayvancılığın geliştirilmesi için hükümetin ciddi destek verdiğini belirten Başkan Aktürk, hayvan sayısının arttırılmasının hayvancılığın gelişmesine anlamına geldiğini belirtti. Aktürk, hayvancılığın geliştirilmesi ve daha kaliteli süt ve et ürünleri sağlanması için öncelikli hayvancılık girişimlerini düşürülmesi gerektiğine dikkat çekerek Başkan Aktürk, "Hayvancılığın geliştirilmesi demek hayvan sayısının arttırılması demek değil. Çünkü hayvancılığın gelişmesi altında birim hayvandan daha fazla ürün nasıl alınabiliriz yapmaktır. Verimliliğin ve üretimin arttırılması hayvancılığın en önemli gelişim metodudur. Bulacık başta olmak üzere tüm ilimizde desteklenmelidir."

KÜÇÜKBAŞ DAKİ SAĞLIĞI

Küçükbaş hayvanların sağlığını korumak için yapılan çalışmalar devam ediyor. Erzurum Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliğinde olan sinava 67 kursiyer katıldı. Kurstan 3 hafta sürdüğünü belirten Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Karan Doğan, "Bugünkü sinavımız 'Sürü yönetimi elemanı benim' projesi kapsamında 2015 yılı içerisinde 1071 üreticimize belgelerini teslim ettik. Bu kurumumuzda da 67 üyemize sınavlarını yapıp başarılı olduklarını hafta onlarında belgelerini teslim edip 2016 Mayıs ayı içerisinde bu belgeleri hak eden üreticilerimiz Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 300 anaç koyunu olan üreticimize 5 bin 8 sigorta parası verilecektir. Üreticilerimize hayırlı olsun, ürettikleri için emelinden ne geyirlosa en iyi şekilde yapmaya çalışıyoruz" dedi.

HAYVAN İSLAH PROJESİ İMZALANDI

Tekirdağ İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği İl Halk Eğitim Müdürlüğü ile birlikte düzenlenen Hayvan İslahı Projesi kapsamında Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü briefing salonunda sözleşme imzalandı. İmza törenine İl Müdürü Zekeriya Şahin, İl Halk Eğitim Müdürü Oktay Ocal, Proje Teknik Sorumlusu Prof. Dr. Mehmet İhsan Soysal, Tekirdağ İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Mehmet Çelebi ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Zekeriya Şahin katıldı. Sözleşme imzalandı.

ORDU DAMIZLIK KOYUN VE KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ TARAFINDAN 2014-2015 YILLARINDA AÇILAN "SÜRÜ YÖNETİCİ KURSLARI" NDA 400 ÇOBAN KURLARA KATILARAK "SÜRÜ YÖNETİCİ BELGESİ" ALDI

Orduda koyun ve keçi yetiştiricileri tarafından düzenlenen eğitim programları devam ediyor. Erzurum Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliğinde olan sinava 67 kursiyer katıldı. Kurstan 3 hafta sürdüğünü belirten Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Karan Doğan, "Bugünkü sinavımız 'Sürü yönetimi elemanı benim' projesi kapsamında 2015 yılı içerisinde 1071 üreticimize belgelerini teslim ettik. Bu kurumumuzda da 67 üyemize sınavlarını yapıp başarılı olduklarını hafta onlarında belgelerini teslim edip 2016 Mayıs ayı içerisinde bu belgeleri hak eden üreticilerimiz Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 300 anaç koyunu olan üreticimize 5 bin 8 sigorta parası verilecektir. Üreticilerimize hayırlı olsun, ürettikleri için emelinden ne geyirlosa en iyi şekilde yapmaya çalışıyoruz" dedi.

BASIN DANIŞMANI

TÜRKİYE YERLİ KOYUN IRKLARI

T.C. OIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE DAMIZLIK KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ
MERKEZ BİRLİĞİ

TÜRKİYE YERLİ KEÇİ IRKLARI

T.C. OIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE DAMIZLIK KOYUN KEÇİ YETİŞTİRİCİLERİ
MERKEZ BİRLİĞİ

Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği

Cevizlidere Mahallesi 1249. Sokak, Batuhan Apartmanı

No: 7/20 • 06520 • Çankaya/ANKARA

Tel: 312 442 88 02 (Pbx) • Fax: 312 442 88 18

www.turkiyekoyunkeci.org • mail: bilgi@turkiyekoyunkeci.org